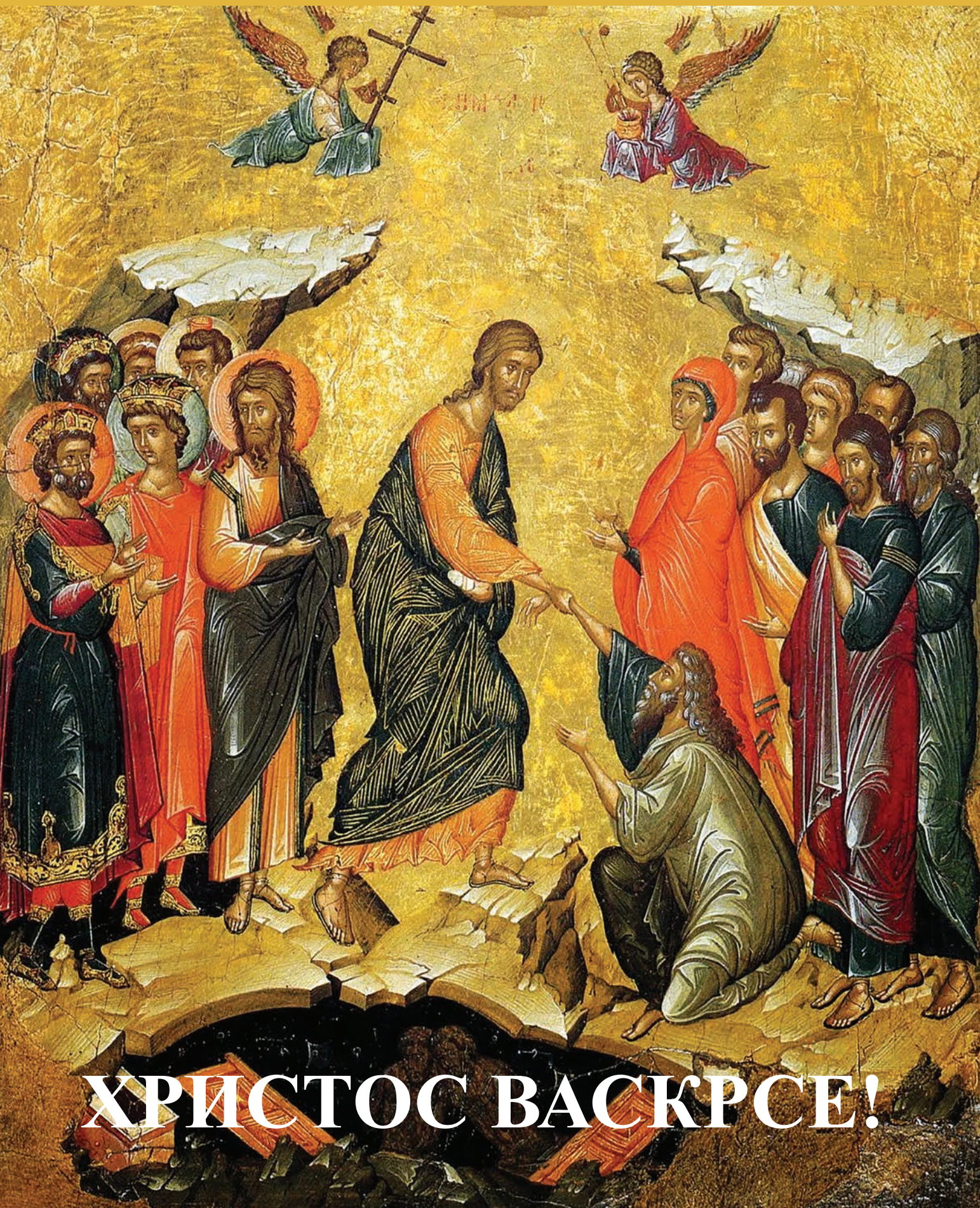

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

2/2026

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Благовести, слава манастира Дивостина

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ Каленик

Година XLVII
Број 2. (284), 2026.

Издавач:
Српска православна
Епархија шумадијска

Излази са благословом Његовог високопреосвештенства Архиепископа
крагујевачког и Митрополита шумадијског Господина Јована

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR = ID 50771212

САДРЖАЈ:

- Свети Теодор Студит,
О васкрсењу Господа Исуса Христа **2**
- Свети оци о Васкрсењу Христовом **4**
- Пантелејмонос, Митрополит вриулонски **5**
- Максим (Пафилис), *Тишина и трепет* **6**
- Пасха, *Господња Пасха* **9**
- Свети Симеон Нови Богослов, *Реч на Васкрсење Христово* **11**
- Свети Григорије Антиохијски,
Беседа о женама мирносицама **12**
- Далибор Зарић, *Васкрс – празник над празницима* **17**
- Бранимир Бане Стојановић, *Такав нам Архијереј требаше* **31**
- Татјана Касаткина, *Васкрсење Лазарево код Достојевског* **34**
- Ксенија Кончаровић, *Из скривене клети срца пој* **36**
- Фади и Александра Мфарец,
Преподобни Марон Пустуњак и његов град **39**

Из Летописа Епархије шумадијске
Промене у Епархији шумадијској
Служења, приједи и посете Митрополита шумадијског Господина Јована
Дечија страна

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј

Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић

Редакција: др Зоран Крстић, протојереј ставрофор, Дејан Марковић, протојереј, Лазар Марјановић, Ђакон

Уредништво и адимистрација: „Каленик“, Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац

e-mail: n.milovic2@gmail.com

Дизајн и прелом: Милош Миловић

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ, Крагујевац

Излази: шест пута годишње

О ВАСКРСЕЊУ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА

Одломци су преузети из 1, 2, 6, 66. и 73. Слова Катихизиса Светог Теодора Студита

Браћо и оци, страдања Господа нашег Исуса Христа имају моћ да произведу трезвеност у нашим душама кад год размишљамо о њима, али посебно у овим данима када се она спроводе постепено једно за другим: саветовање о смрти, хапшење од стране Јевреја, суђење пред Пилатом, осуда, ударци, плување, ругање, распеће, пробадање руку и ногу, давање сирћета за пиће, пробадање ребра и много тога што не само људски већ и анђeosки језици не могу адекватно описати.

О, велика и пречудесна тајно! Сунце је видело шта се дешава и зашло је, месец је видео и помрачио се, земља је осетила и затресла се, камење је осетило. Дакле, ако су се бездушни елементи поклонили и променили од страха Господњег, видећи оно што се дешава, хоћемо ли ми, који смо се удостојили знања за кога је Христос умро, остати расејани и равнодушни у овим данима? Како можемо бити бесловеснији од животиња и неосетљивији од камења, и остати по страни од онога што се дешава? Не, браћо моја! Него стекнимо побожну трезвеност, пролијмо сузе, променимо се добром променом и умртвимо своје страсти.

Зар није очигледно кроз колико патњи нас Божанска љубав на то подстиче? Да ли је ико икада био затворен за своје пријатеље или жртвовао себе за своје вољене? Али наш добри Бог је поднео не једну или две, већ безброј патњи за нас осуђене. И пошто Свети нису имали чиме да узврате ову љубав, они су Му принели своја тела и крв, постајући подвижници и мученици и певајући песму Давидову: „Шта ћу узвратити Господу за сва Његова добротина према мени?“ (Пс. 116, 3). Ову песму, браћо, и ми непрестано понављамо, трудећи се за Господа са ненаситом љубављу. И неуморно тежимо ка највишем, да postanемо подражаваоци Христа и Светих.

(...)

Долази Свето Васкрсење. Будимо пажљиви да овај празник проведемо светло и побожно, јер је ово

Васкрс, највећи дар Божјег домостројства. Уз помоћ страхопоштовања, укротимо своје тело тако да, иако се храна мења, наше духовно стање се не мења.

Душа се радује доласку Васкрса, јер јој он доноси мир и олакшање од многих трудова. Зашто се тако нестрпљиво радујемо Васкрсу, који долази и пролази? Зар га нисмо много пута раније славили? И ово ће доћи и проћи, у садашњем веку ништа није трајно, већ наши дани пролазе као сенка, а живот трчи као хитри тркач. И тако док не дођемо до краја овог садашњег живота.

Шта онда, питаће неко, зар не би требало да се радујемо Васкрсу? Не, напротив, радујмо се много више, али оном васкрсу који се дешава сваког дана. Какав је то васкрс? Очишћење грехова, скрушеност срца, сузе бдења, чиста савест, умртвљавање земаљских удова: блуда, нечистоће, страсти, лоших жеља и сваког другог зла. Ко је достојан да постигне све ово, слави Васкрс не једном годишње, већ сваког дана. Међутим, онај ко нема горе наведено, већ је роб страсти и није у стању да учествује у празнику. Како

може да слави онај коме је стомак божанство, или ко је распаљен телесним жељама, или ко је опседнут љубављу према новцу, роб сујете и заробљеник других страсти? Међутим, верујем, браћо, да ви нисте такви. Наш живот није ништа друго до припрема за празник: псалмопевање се замењује псалмопевањем, знање знањем, поука поуком, молитва молитвом, као нека врста круга који нас води и повезује са Богом.

О, како је леп монашки живот! Како је благословен и трипут благословен! Зато, браћо, пожуримо у сусрет Ускрсу и прославимо га сваки пут најбоље што можемо, умртвљујући страсти и васкрсавајући врлине, подражавајући Господу, Који „пострада за вас, остављајући вам пример да идете његовим стопама“ (1. Петр. 2, 21).

Заједно са васкрсењем, створење, одбацујући свој зимски мирис, попут неке врсте мртвог стања, цвета и поново оживљава. И тако видимо земљу зеле-

ну, море мирно, животиње како скачу и све се мења на боље.

Није случајно што сам ово рекао. Желим да нагласим да ако чак и бездушни и безумни толико славе и украшавају пресветло Васкрсење, колико више треба ми, који смо удостојени да имамо разум и да будемо икона Божија, да се украшавамо и да будемо мирисни! Прави мирис Христов је онај који је непрестано украшен врлинама, о чему нам говори апостол: „Јер смо ми Христов миомир Богу“ (2. Кор. 2, 15)

Додајмо још да је Адам, пре него што је пао, био мирис Божији, украшен бесмртношћу и нетрулежношћу и пребивао у небеским созерцањима. Стога је, попут неког мирисног лимуновог дрвета, био засађен у рају.

Нека и ми, браћо, миришемо духовним мирисом, који свако од нас, попут највештијег парфимера, може сам да направи, сакупљајући врлине. Овај мирис је благословен; овај мирис је угодан Богу; овај мирис привлачи анђеле, а одбија демоне.
(...)

Када прође Васкрс и празник се заврши, немојмо мислити да су радост и славље престали, јер имамо прилику да се радујемо и стално славимо. Како је то могуће? Могуће је ако увек у себи имамо живо сећање на страдање нашег Спаситеља Христа, то јест да је Господ славе био распет за нас, сишао у гроб и васкрсао трећег дана, васкрсавајући нас и оживљавајући нас са собом, да бисмо могли рећи са апостолом: „А живим не више ја, него живи у мени Христос; а што сад живим у телу, живим вером Сина Божијег, који ме заволе и предаде себе за мене“ (Гал. 2, 20).

(...)

Не говори: Већ сам остарио у врлини и ничега се не бојим. Увек постоји опасност од пада. Сатана је многе који су остарили у врлини у једном тренутку гурнуо у грех. „Зато који мисли да стоји, нека пази да не падне“ (1. Кор. 10, 12) Стога су неопходни опрез и умереност у сну и у храни, пићу и свему осталом, како би тело постало поробљено и не би нас гурнуло, попут дивљег ждробета које је прегризло узду, у повору греха.

Ако икада паднемо из непажње, онда одмах погледајмо на распетог Исуса Христа, Господа славе, и душа наша ће се исцелити, као што су некада Израиљци, када би их ујеле отровне змије, погледали на бакарну змију и исцелили се. Знате да зле мисли пецају као змије, уносећи отров у душу, који се мора одмах уклонити, јер ако остане у души, прети нам смрт.

Штавише, сами видите како пролеће рађа крв и жеље у човеку. „Јер тело жели против Духа, а Дух против тела“ (Гал. 5, 17), и ако један победи, други трпи пораз. Пазимо, дакле, да наша душа не буде поробљена телом, већ да тријумфује над њим. Тркач се не сматра победником ако претрчи једну или две етапе, већ цео пут. И није довољно да се боримо само током поста, јер ако не проживимо цео свој живот у борби, избегавајући замке ђавола, нећемо примити венац победе.

Зато, браћо моја, наставимо добро дело, знојимо се још више, стичући врлине, још више поробимо тело и потерајмо страсти у бег, „свагда носећи на телу умирање Господа Исуса“ (2. Кор. 4, 10).

И нека сећања на Васкрс не престану само зато што је празник прошао, већ нека увек пред собом имамо спасоносна страдања Господа нашег, Његово распеће, погребљење, васкрсење, да бисмо кроз непрестано сећање на њих остали неропски настројени од страсти.

Читав наш живот са надом гледа ка вечном Васкрсу, јер празник Васкрса, иако велики и важан, јесте, како кажу Свети Оци, само слика тог Васкрса. Овај се слави једног дана и пролази, али онај је вечан. „И смрти неће бити више, ни жалости, ни јаука ни бола неће бити више, јер прво прође“ (Откр. 21, 4). Ту је вечна радост, весеље и ликовање, ту је глас оних који славе, лице оних који тријумфују и созерцање вечне светлости. Ту је благословена Христова трпеза са обиљем вечних благослова.

Сећајући се свега овога, Свети су храбро подносили сва страдања, претварајући лишавање у срећу, тешкоће у утеху, муке у задовољство, подвиге у задовољство, смрт у живот. И ми, тежећи ка вечном Васкрсу, поднесмо садашњост са добрим духом и храброшћу, молим вас, браћо, и наш Добротвор и Владика Бог, ако верно радимо за Њега до краја, подариће нам да уживамо у вечном и небеском Васкрсу, којим сви можемо уживати благодаћу и човекољубљем Господа нашег Исуса Христа, распетог и сахрањеног и васкрслог, чија је сила и слава, са Оцем и Светим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

СВЕТИ ОЦИ О ВАСКРСЕЊУ ХРИСТОВОМ

Сада је спасење света видљивог и невидљивог. Христос васкрсе из мртвих, васкрсавајте са Њим; Христос у слави својој, васкрсавајте и ви; Христос из гроба, ослободите се окова греха; врата ада се отварају, смрт је уништена, стари Адам је свучен, нови је створен. Пасха, Господња Пасха! И поново ћу рећи у част Тројице: Васкрс! То је наш празник над празницима и тријумф над тријумфима; он превазилази све тријумфе, чак и оне Христове и оне које се славе у част Христову, као што сунце превазилази звезде.

Свети Григорије Богослов

***

Данас, Васкрсењем Христовим, отвара се подземље, земља се обнавља крштењем катихумена, небо се отвара Светим Духом. Отворено подземље враћа упокојене, обновљена земља производи оне који васкрсавају, отворено небо прима оне који се уздижу. Подземље враћа затворенике у горњи свет, земља шаље сахрањене на небо, а небо представља Господу оне које је примило.

Свети Амвросије Милански

***

Ево долази за нас жељени, спасоносни празник, дан васкрсења Господа нашег Исуса Христа. Овај празник је залог мира, извор помирења, уништења непријатеља, уништења смрти, уништења ђавола. Данас су се људи сјединили са анђелима и, обуче-

ни у тело, заједно са бестелесним Силама, приносе песме хвале Богу. Данас је Господ разбио врата ада и уништио само лице смрти. Али шта ја говорим, лице смрти? Чак се и само име смрти променило: сада се више не зове смрт, већ мир и сан.

Свети Јован Златоуст

***

Васкрс је васељенски и највећи празник... Јер је Васкрсење Христово из корена променило и земљу, и ад, и рај... Васкрсли Господ послао је Светог Духа на земљу и осветио Цркву Христову на земљи – стуб и темељ Истине, која ће бити на земљи до краја времена, и врата ада је неће надвладати... Душа Господња

сишла је у ад после своје смрти, разорила га и васкрсла... Васкрсли Христос се вазнео на небо и тамо основао Цркву, у коју су ушле и настављају да улазе душе свих праведника... Црква је сјединила Небо и земљу. Имамо једну Цркву – земаљску и Небеску. Господ је све учинио за нас, немојмо бити издајници и убице самих себе. Очистимо и осветимо своје душе у тајнама Свете Цркве.

Свети Макарије, Митрополит московски

***

Мудрост је рекла да се у дан радости заборавља невоља. Овај дан чини да заборавимо прву пресуду која нам је изречена. Тада смо пали са неба на земљу: сада нас је Небески учинио небескима. Тада је смрт царовала кроз грех: сада је живот поново примио власт кроз праведност. Тада је неко отворио улаз смрти: сада се живот поново уводи кроз једног. Тада смо кроз смрт отпали од живота: сада је кроз живот смрт укинута. Тада смо се од срамоте сакрили под смокву: сада смо се са славом приближили дрвету живота. Тада смо због непослушности избачени из раја: сада смо због вере уведени у рај. Шта ћемо, дакле, после овога? Шта ћемо друго учинити него скакати као громови и брда, о којима је пророк прорекао говорићи: „Горе су скакале као овнови, а брда као јагањци.“ Зато, дођите, радујмо се у Господу! Он је са тропином непријатељску и подигао нам победоносни знак крста, победивши непријатеља. Кличимо гласом радости којим победници кличу над трупима побеђених.

Свети Григорије Ниски

ХРИСТЕ МОЈ, ЗАШТО ЋУТИШ?

Распети и Васкрсли Господ има последњу реч

И ове године, наша Црква ће пратити свог Спаситеља у Непорочним Страдањима, чији ћемо врхунац сви доживети на дан Светог и Великог петка. Са болом душе приступићемо Распетом и загрлићемо Свето Дрво Крста на којем је „некада био постављен Женик Цркве“. Стајаћемо са трепетом и страхопоштовањем пред Распетим Господом и, надамо се, дубље ћемо проникнути у „тајинствену мистерију“ Његовог милосрђа.

Свака реч, сваки поглед, свака суза, сваки уздах Господњи, има дубоко теолошко значење.

Али више од свега, Његова велика тишина учи! Њега не узнемирава мноштво богобораца. Он није ожалостан Јудином издајом. Он није разочаран Петровим одрицањем, нити напуштањем од стране својих ученика. Њега не љуте бројне увреде и подсмех. Још га нису дирнуле сузе и јадиковања Његове Мајке. Он не реагује.

„Као овца на заклање би вођен, и као невино јагње пред оним који га стриже, тако не отвара уста своја“ (Иса. 3, 7). Он је стрпљив и ћутљив!

Бог ћути када га туку и понижавају. Он ћути о лажним сведочанствима фарисеја. Он ћути када га ударају бичем. Он ћути када га исмевају и када га свлаче до нагости. Он зна за дослух против Њега, али се не жали, не љути се, не прети. Он ћути! Пилат га пита: „Зар не чујеш колико сведоче против тебе?“ (Мт. 27, 13). Али он „ништа не одговори“ (Мт. 26, 62). Нема одговора, Тишина. Али која је сврха ћутања Распетог Христа? Шта је значење његовог ћутања?

Христово ћутање није последица слабости, стида или кукавичлука. Његово ћутање крије дубоко учење. Његова тишина је знак дуготрпљења. Он је добровољно понижен. Разапет је од стране народа коме је учинио добро. Али Он се не љути. Безгрешни прихвата све, јер својом тишином жели да узнемири незахвални народ. Да га натера да размишља, да се брине. Али људи нису способни да схвате Божанске поруке. Они још ватреније траже Његово уништење!

Само неколико душа, међу којима су разбојник и стотник, узнемирава тишина Распетог и, покаја-

ни, узвикују: „Слава твојој снисходљивости, једини човекољубче!“

Ћутање Божје љубави према човеку је најгора казна. Бог ћути, али Његов поглед суди, контролише и осуђује грешног човека. Ћути, али његов поглед шокира Петрову савест. Узнемирава душу Јуде, издајничког ученика.

Међутим, Он остаје нем док се моли као човек Богу Оцу, јер жели да чује очев глас, да се утеши, а стекне снагу, да се утеши молитвом.

На крсту, онакав какав јесте, непосредно пре него што изговори последње „свршено је“ и добровољно преда свој дух, са Његових усана излази болни крик: „Жедан сам!“

Он жедни као човек, али и још више, Он жедни као Бог. Ова Његова божанска жеђ прекида Његову тишину. Он је жедан нашег

спасења. Нашег искупљења. Жеђ из љубави за спасење свих људи. Читавог света. То је оно што крије ова мала реч „жеђ“.

Човече, жедан сам твог спасења, зар још ниси схватио? Браћо моја, Христос чека да угаси жеђ капи-ма суза нашег искреног покајања.

Браћо моја, Христос ће увек бити противречни знак. У нашој православној Грчкој видимо многе који верују, клањају се, следе Господа и кају се. Али видимо и друге који га поричу, који су равнодушни према Њему, који се боре против Њега и који покушавају да одведу наш народ и нашу омладину у атеизам, у панрелигију Новог доба. Али нека знају да ђаво нема последњу реч у свету, нити је имају моћници овога света, ко год они били, познати или непознати. Распети и Васкрсли Господ има последњу реч. Нека разумеју.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

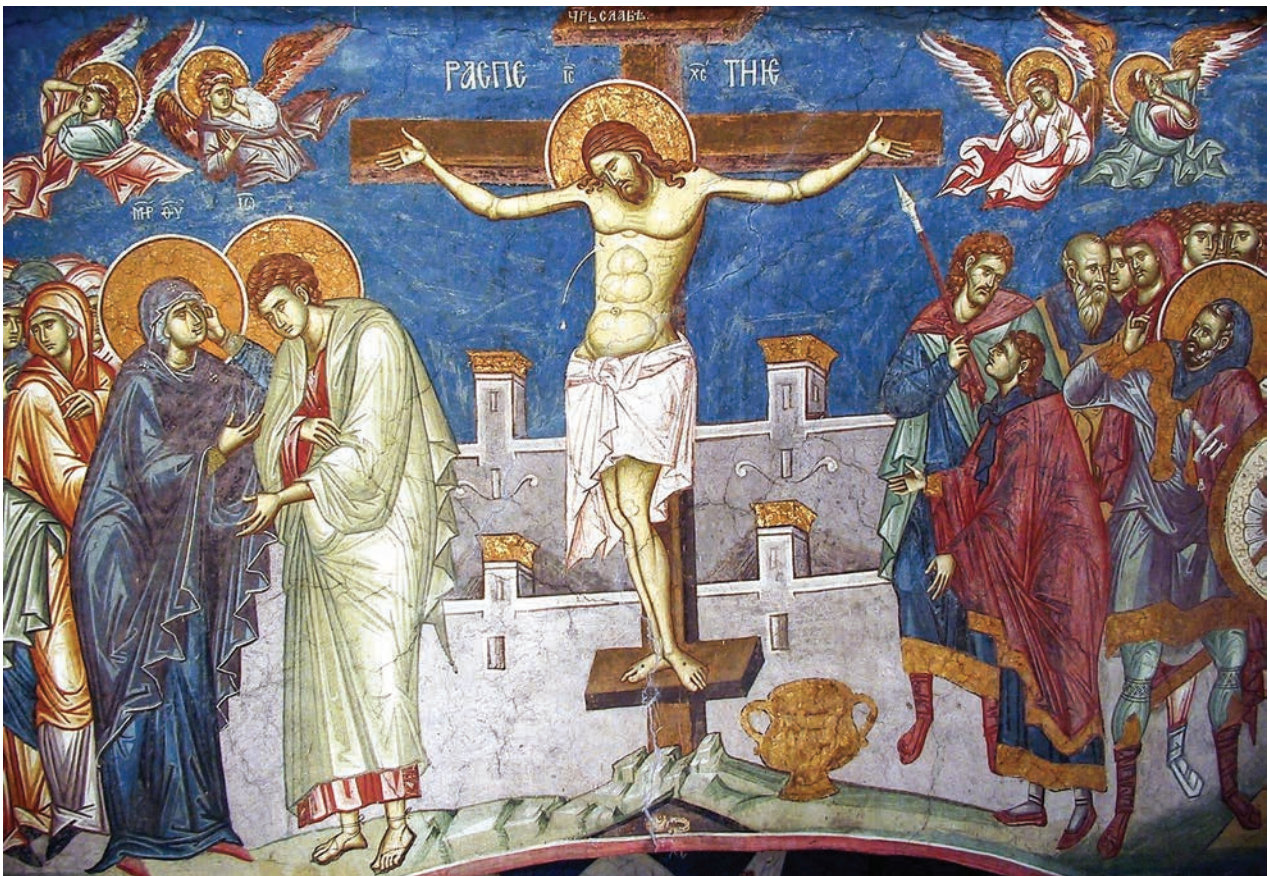
ТИШИНА И ТРЕПЕТ

Тишина која је уследила након Христовог распећа била је тешка, хладан ваздух је обавијао Јерусалим попут покрива. Смрт Месије, стварност оштра као крхотина стакла у срцима ученика, оставила је за собом несхватљиву празнину, ноћ без обећања зоре. У тој огромној тишини пораза, где је нада изгледала згњечена под тежином гробног камена, божанска икономија је већ ткала нит Васкрсења, мистерије која ће превазићи сваку људску логику и очекивања, пишући историју не као крај већ као почетак космичке трансформације, новог стварања које се тихо уздигло из гроба, попут семена које умире да би донело плод. Очекивање Царства Божијег, сада само као далеки одјек, ипак је остало подземни пулс у срцима неких верних душа. Ово Царство, не земаљска власт већ унутрашња стварност љубави која преображава, захтевало је смелост изван страха од света, веру која је препознавала вечно у пролазном, присуство Бога чак и у Његовом најизраженијем одсуству.

У сумрак петка, Јосиф из Ариматеје, светла фигура у тами опште меланхолије, предузео је посао Исусове сахране. Био је то човек значајног друштвеног статуса, члан Синедриона, али његово срце је било предано очекивању Царства Божијег, и тај пламен је тихо горео у њему. Његова душа, рањена болом и неправдом Крста, сада је пулсирала готово безумном смелашћу, егзистенцијалним грчем који га је натерао да од Пилата затражи Тело, као да жели да отме

свету реликвију из канџи заборављања и пропадања који су претили да је прогутају у равнодушности света. Јосифов чин није само поштовање, то је изјава вере усред очаја, чин који продире кроз страх као што светлост продире кроз таму. Са душом путника на стазама где људски разум посустаје, овај племенити саветник, „господин“ (види: Јеванђеље по Марку, 15, 43), постаје сасуд Божанске промисли, човек који ризикује све за мртвог Човека зато што верује у Цара. Његова смелост, отворена рана на боку световне власти, открива превазилажење страха кроз љубав, препознавање истинске моћи у понижењу Богочовека. Његов сусрет са Пилатом, сцена тихе напетости, суочава два погледа на свет: римску прагматичну моћ и есхатолошку наду Царства, сукоб који запечаћује Тело дозволом света, пре него што запечати свет својим Васкрсењем. Јосифово срце, кристал који пуца од нежности и преданости, одражава крхку снагу вере која цвета у рушевинама људске сигурности.

Пилат, запањен брзином смрти, позвао је стотника, сведока последњег Христовог даха, да потврди чињеницу Његове смрти. То је тренутак када званична власт, са својом хладном бирократијом, бележи крај, игноришући почетак који је у настајању. Римски званичник, можда још увек потресен знацима који су пратили Исусову смрт, дао је своје сведочанство, а Пилат, који више није равнодушан према судбини мртвог Галилејца, предао је Тело. Јосиф, дрхтавим рукама од светог страхопоштовања, купио је покров, чисто бело платно, да умота непорочно Тело, чин нежности који је наговестио чистоту новог живота. Тело је скинуто са Крста, дрвета патње и славе, и пажљиво је поло-

жено у споменик, гробницу уклесану у стени, нову, нетакнуту труљењем. Ова гробница, пећина тишине у срцу земље, постаће утроба Васкрсења, место где ће смрт бити укинута самим Животом. Јосифова брига, сваки покрет, шапутана хвалоспевна песма, литанија љубави у телу Бога који је заћутао, подвлачи светост тренутка, предају Господа у загрљај земље, из које ће изаћи као победник. Велики камен који се откотрљао испред врата гробнице изгледао је као завршни печат, крај приче, надгробни споменик сваке наде. Стена тишине затворила је Реч, или су бар тако мислили.

На дискретној удаљености, Марија Магдалена и друга Марија, Јосифова мајка, посматрале су сцену, сломљених срца, очију испуњених тугом. Ћутке су осматрале место, као да су желеле да сачу-

вају последњу слику Учитеља, слику запечаћену одсуством. Њихово присуство, тихо и упорно, било је сведочанство љубави која је превазилазила очај, везу коју чак ни смрт није могла да прекине. Субота која је уследила била је дан присилног одмора, пауза коју је наметнуо Закон, али у стварности период празнине и муке, застој између губитка и непознатог. Тишина тог дана била је тешка, набијена одсуством Господа, време када је свет изгледао као да задржава дах. Тишина суботе, празан простор између Распећа и Васкрсења, постаје место унутрашњег чекања, неизвесности која гризе душу, али и пригушене наде која одбија да избледи. У овој паузи, вера се тестира до својих граница, тражећи смисао у срцу апсурда.

Чим се завршила субота, у зору првог дана у недељи, „врло рано у суботу“ (види: Јеванђеље по Марку, 16, 2), Марија Магдалена, Марија Јаковљева и Саломија, са срцима пуним бола, али и неодрживом

привлачношћу према месту сахране, купиле су мирисе. Њихова намера је била да употпуне бригу о Телу, последњи чин преданости, начин да поново додирну, чак и после смрти, Онога који их је тако дубоко дотакао.

Док је сунце излазило, купајући свет у мекој и неодлучној светлости, жене су ходале према гробници, доносећи са собом не само смирну већ и тежину своје туге, мирис жалости помешан са мирисом љубави. Њихово путовање до гроба, путовање сећања и губитка, изражава људску потребу да се поштују мртви, да се веза одржи живом и после смрти.

Како су се приближавале, почела је да их мучити практична брига, шапат сумње у јутарњој тишини: „Ко ће нам одвалити камен са врата гроба?“ (Јеванђеље по Марку, 16, 3). Ово питање, пуно људске слабости и ишчекивања препрека, открива њихову ограничену перспективу, њихову неспособност да схвате величину чуда које се већ догодило. Камен, симбол неизбежности смрти, неумољиве стварности која блокира пут наде, био је последња препрека њиховој љубави, стена коју људска снага није могла померити. Међутим, како Свети Јован Златоусти примећује анализирајући вишеструке посете жена гробу, Магдалена, можда већ имавши прво, нејасно искуство или информацију у раним јутарњим сатима, сада је пратила остале жене, више не преплављене истом неизвесношћу, већ „као водич и пастир, јер су често виђале гроб празан и ад окренут наопачке.“ Остале жене, међутим, као што се може видети из њихове муке због камена, „још нису биле сигурне у вези са каменом“, још увек не знајући ништа о шокантном догађају. Њихово питање је крик људског стања пред неопозивим, свест о границама наше моћи пред силама које нас превазилазе. Овај камен, тежак и непокретан, је сама слика очаја која затвара улаз у наду.

Али, подижући поглед, видели су оно што њихов разум није могао да схвати: камен је био одваљен. Био је то камен „веома велики“ (Јеванђеље по Марку, 16, 4), и сада је лежао по страни, откривајући улаз у гробницу, отворену рану на страни стене. Ова слика, језива и субверзивна, била је први показатељ да се догодило нешто незамисливо, да су закони природе и смрти преврнути. Њихова срца су морала бити залеђена мешавином страха и чуђења, док су оклевајући прилазили отвореном улазу, као да улазе на место где је оно што је немогуће постало стварност. Ушавши у гробницу, њихово изненађење се претворило у запањеност и страхопоштовање. Нису видели мртво тело које су очекивали да помажу мирисима, већ младића, обученог у беле хаљине, који је седео са десне стране, где је требало да буде Господ. Присуство гласника, окупаног натприродном светлошћу, било је толико неочекивано, толико страно ономе што су очекивали, да су их обузели ужас и трепет („завиле су се“ – Јеванђеље по Марку, 16, 5), реакција која сведочи о сусрету људског са Богом, коначног са

бесконачним. Празан гроб и анђеоско присуство били су очевидан доказ Христове победе над смрћу, победе која је превазишла свако људско разумевање. Бела хаљина анђела, симбол чистоте и божанске славе, исијавала је вест о Васкрсењу пре него што је то уопште изговорено речима.

Анђео, видевши ужас и чуђење на њиховим лицима, уверио их је речима које ће постати срж хришћанске вере: „Не плашите се; Исуса тражите Назарећанина, распетог. Устаде, није овде; ево места где га положише“ (Јеванђеље по Марку, 16, 6). Ова објава, једноставна и истовремено космогонијска, преокренула је све: Распети живи, смрт је побеђена, гроб је празан. Помињање „распетог Назарећанина“ наглашава да је Онај који је васкрсао исти Онај који је патио и умро, нераскидиво повезујући Страдање са Васкрсењем, жртву са славом. Позив да се види празно место („*ἵδε ὁ τολός*“) није био само потврда одсуства, већ позив да postanемо сведоци највећег догађаја у историји, победе живота над пропадљивошћу. Постојање се фундаментално трансформише, јер смрт престаје да буде неизбежан крај, а Васкрсење се појављује као нова онтолошка стварност, гаранција нераспадљивости за оне који верују. Тада им је анђео доделио задатак: „Него идите и кажите ученицима његовим и Петру, да ће пред вама отићи у Галилеју; тамо ћете га видети, као што вам рече“ (Јеванђеље по Марку 16, 7). Жене мироносице, први сведоци Васкрсења, биле су позване да постану први апостоли, носиоци вести која ће променити свет. Галилеја, место Исусовог првобитног позива и деловања, дефинисана је као место новог сусрета, обнове односа након издаје и напуштања. Посебно помињање Петра, ученика који се одрекао Учитеља, била је порука милосрђа и опроштаја, доказ да Христова љубав побеђује људску слабост.

Реакција жена на поруку Васкрсења и на мисију која им је додељена била је парадоксална, људска у својој сложености. Побегле су из гроба, савладане страхом, „дрхтањем и трепетом“ (Јеванђеље по Марку 16, 8), мешавином страхопоштовања и трансцендентне радости која им је паралисала мисао и језик. Искуство је било толико шокантно, толико изван граница њиховог разумевања, да у почетку нису ни са ким разговарале, „јер су се бојале“ (Јеванђеље по Марку, 16, 8). Ова тишина, која делује противречно анђеоској заповести, није била порицање или неверица, већ при-

родна људска реакција пред неописивом мистеријом, немогућност да се речима изрази оно што превазилази све речи. Њихов страх није био страх од смрти, већ свети ужас пред открочењем божанске моћи, спознаја

да је свет који су познавале неповратно промењен. То је тишина која претходи сведочењу, време које је потребно души да упије у себе чудо, да претвори ужас у храброст, а трепет у разум. Њихова тишина, крхка љуска која обухвата субверзивни догађај Васкрсења, јесте пауза пред експлозијом сведочанства која ће се проширити до крајева земље. Ова почетна, страшна тишина, огледало људске малености пред Божанском величином, постаје протоодјек крика вере који ће се чути кроз векове.

Празан гроб Исуса Христа остаје центар хришћанског сведочења, не као симбол одсуства, већ као

место врховног Присуства, где је Живот дефинитивно тријумфовао над смрћу. Искуство Жена Мироносица, пуно противречности, туге и наде, страха и екстазе, тишине и мисије, одражава стално путовање верујуће душе кроз свет. Камен који је одваљен није само отворио Христов гроб, већ је отворио хоризонт људског постојања ка вечности, нудећи излаз из затвора поварености. Потрага за мртвима води до проналаaska Живих, фундаменталног преокрета који помера тежину постојања са прошлости губитка на будућност сусрета. Галилеја, као место сусрета, није само географска ознака, већ стални позив да се вратимо у срж односа са Васкрелим Христом, у свакодневни живот где нас Он чека. Тишина жена, коначно прекинута да би постала проповед, подсећа нас да се сведочанство Васкрсења рађа кроз лични, искуствени сусрет са Тајном, сусрет који нас оставља без речи пре него што нас учини проповедницима. Њихов страх, свети ужас пред величанством божанске љубави, постаје полазна тачка новог живота, путовања где вера није сигурност већ поверење, скок у празнину божанског обећања. Празан гроб, мрачна утроба без светлости, вечно одјекује криком победе, тихом песмом коју само срце може чути, изван пукотина времена, где зора Васкрсења боји небо бојама вечног живота.

Извор: *arxon.gr*

Речи светогорских стараца о Васкрсењу Христовом

ПАСХА, ГОСПОДЊА ПАСХА

Господња Пасха је Тријумф новог вечног живота, празник нашег васкрсења, право значење наше вере. Честитајући читаоцима Празник над празницима, уредници портала „Руски Атос“ сакупили су десет изрека атонских светаца и стараца о светлом и радосном Васкрсењу Христовом

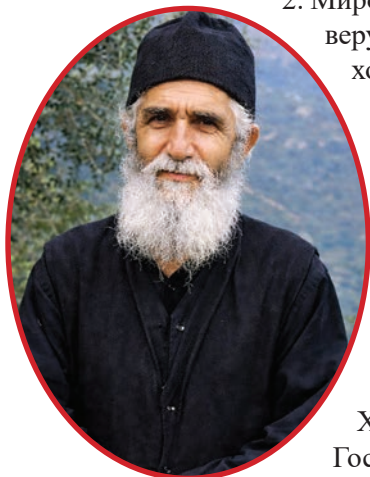
1. Током целог Великог поста марљиво смо се припремали, у покајању и молитви, да дочекамо Празник над празницима и Тријумф над тријумфима – Светло Васкрсење Христово. И сада је дошао тај дан! Ово је Велики Дан Божје љубави и милости према Његовом створењу... Шта год да се деси, какве год туге или искушења да нас снађу, морамо се сетити да је „Бог љубав, и који остаје у љубави, у Богу остаје, и Бог у њему“ (1. Јн. 4, 16). Господ наш Исус Христос у Својој искупитељској жртви, у Свом добровољном страдању на крсту за наше грехе и у Свом Светом Васкрсењу открио нам је и заповеди овај непроцењиви дар. И зато су управо на овај дан срца хришћана посебно опипљиво испуњена осећајем љубави, радости и мира.

*Схиархимандрит Јеремија
(Аљехин)*

2. Мироносице су имале велику веру у Христа, имале су духовно расположење, па нису обраћале пажњу ни на шта. Да нису имале духовно расположење, зар би се одлучиле на ово? У зору, у рани сат, када је још било забрањено појављивање на улици, оне су из љубави према Христу одлазиле ка Гробу Господњем са мирисима у рукама. Зато су се удостојиле да чују радосну вест о Васкрсењу од анђела.

Преподобни Пајсије Светогорац

3. Потрудимо се да очистимо своја духовна осећања, будимо трезвени да их не оскврнимо, да бисмо благодаћу Божјом у срцима својим видели Светлост Божанског Васкрсења. Трудимо се свим силама

да у овом свету душом спознамо Други Свет. Наш успех у монашком животу састоји се у познавању, окусивању живота другог света, у постизању таквог степена љубави према Христу да увек горимо жељом да гледамо Његово Божанско Лице. Свети Оци кажу да ће у оном свету храна људи бити љубав према Христу и једних према другима. Један човек ће гледати другог и од тога ће осетити прави рај у души.

*Архимандрит Јефрем (Мораитис),
Филотејски и Аризонски*

4. Христос, својим Васкрсењем, није нас једноставно превео на другу страну реке, канала, језера. Он нас је извео из хаоса, који сам човек никада не би могао да превазиђе. Он нас је испратио из смрти у живот. Христос васкрсе, и сада се све радује. Јесте ли видели јариће у пролеће, како се радосно играју по зеленој трави? Мало сисају мајку, а затим поново настављају весело да скачу? Тако се и ми морамо радовати неописивој радости Васкрсења Христовог и нашем сопственом васкрсењу. Могу вам дати један савет. Када вас задеси нека туга или неуспех, умствено се саберите и полако прочитајте тропар: „Славимо умртвљење смрти...“. И видећете да се највећи догађај у вашем животу и у животу целог света већ догодио. То је Васкрсење Христово, наше спасење. И схватићете да је неуспех који вам се догодио премали да би уништио ваш добри поредак.

Преподобни Порфирије Кавсокаливит

5. О, кад бисмо само могли почети да водимо нови живот, који доликује онима који су васкрсли са

Господом Христом, као што нам Павле објављује: „да би, као што Христос устаде из мртвих славом Очевом, тако и ми ходили у новом животу“ (Рим. 6, 4). Данас смо од Васкрслог научили о новом животу. Кад бисмо га само могли сачувати до краја, имајући нове мисли, изговарајући нове речи и чинећи нова дела достојна Васкрсења Христовог, не живећи у раскоши на гозбама и весељима, не певајући срамотне и ђаволске песме, не ругајући се и не играјући, не упадајући у похоту и љубав према слави, пијанство и разврат, љубав према новцу и друге грехе. Умолимо, љубљени, Васкрслог Христа да умртви страсне мисли и демоне који се гнезде у нашим срцима, умолимо Га да Он сам васкрсне међу нама, превазилазећи страсне утиске који су у нашим душама и сугестије греха.

Свети Никодим Светогорац

6. Много пута сам се морао суочити са таквим појавама да је Васкрс за неке био време искушења... „Христос васкрсе, нико мртав у гробу“, а ја се одједном осећам као у власти смрти! Не само када осетите стварну превласт страсти над собом, већ и у самој борби сетите се да нема ничег коначног осим Христа и ослањајте се на

Њега. Може се јавити осећај: „Где, дошао је Васкрс, а ја још увек остајем у смрти страсти.“ Али не смемо попустити овом искушењу, већ морамо веровати да ћемо заиста васкрснути; и не само веровати, већ се и надати, како свети оци тако дивно кажу у Символу вере. Ја не само да верујем да ће мртви васкрснути, не! Ја већ чекам ово васкрсење. Изговорите ове речи са великим осећајем, испитајте себе и упознајте природу ових појава! Ако у Символу вере кажемо: „Чекам васкрсење мртвих“ и у молитвама за мртве: „У нади вечног живота упокој усопшег слугу свога“, онда наглашавамо да ћемо, умирући, чекати своје васкрсење, али за сада: „у руке твоје предајем дух свој“ (Лк. 23, 46). Желим вам свима да заиста проживите Васкрс са овим очекивањем нашег заједничког васкрсења.

Архимандрит Софроније (Сахаров)

7. Васкрсли Христос Бог наш с правом проглашава: „Ко верује у мене има живот вечни“ (Јн. 6, 47). Без Христа, јединог Свемогућег, апсолутног Живота и Бесмртности, простор и време, у којима постоји наш свет, постају неподношљив терет. Само кроз Христа и са Њим постају лаки и пријатни. Јарам човеков је страشان и ужасан, а терет његов неподношљив. Само уз помоћ Свеблагог и Свемогућег Бого-

човека Христа овај „јарам“ постаје „добар, а терет – лак“ (види: Мт. 11, 30). Када се силом и благодаћу васкрслог Богочовека униште окви и узроци пропадања и отуђења човека од корена живота и бића, тада све замењује срећа, радост и ликованье.

Старац Јосиф Ватопедски

8. Реч Господња, слађа од меда и саћа, „ко верује у мене, ако и умре, живеће. И ко год живи и верује у мене, никада неће умрети“ (Јн. 11, 25-26) у потпуности се испунила у Његовом Божанском Васкрсењу. Али још једно треба рећи. Без Васкрсења Господњег не може се разумети тријумф свих праведника од почетка, а посебно Његових

ученика и апостола, мученика, исповедника, подвижника – јунака у Христу, који су благодаћу Божанског Васкрсења „затворили уста лавовима, угасили силу огња, избегли оштрицу мача, од слабости постали јаки, у рату постали храбри“ (Јевр. 11, 33-34) и уопште победили поглаварства и власти таме, згазивши саму смрт. Награда и круна за све ове подвиге је Васкрсење Господње, које ће бити симбол и нада свих генерација до краја времена. Наш најслађи Господ Исус, васкрсли Богочовек, остаће Онај који је и под небом и над небом, који је благоизволео да човеку, заробљеном у долини суза, подари победу над смрћу, ђаволом и грехом, да постане блажен, бесмртан учесник Његовог вечног Царства. Стога је, за нашу природу, васкрсли Господ постао „свима све“ (1. Кор. 9, 22). Он је постао леп, добар, истинит, вољен, радостан, божански, мудар, вечан, наша једина љубав, наша радост, целокупно наше добро, цео наш живот, сва наша нада и мир.

Старац Јосиф Ватопедски

9. Само у Христу човек налази истинску, праву радост, јер само Христос даје радост и духовну утеху. Где је Христос, тамо је истинска радост и небеско ликованье. Они који су далеко од Христа немају истинску радост. Могу се препустити сновима, „Урадићу ово и оно, ићи ћу тамо, ићи ћу овамо“, могу бити почаствовани, могу се препустити забави и стога доживети радост, али та радост неће задовољити њихову душу. Ова радост је материјална, светска, а светска радост не задовољава душу, и човеку остаје празнина у срцу. Знате ли шта каже Соломон? „Сазидих куће, засадох винограде, засадох баште, сакупих злато, стекох све што је срце моје желело, али на крају схватих да је све то таштина“ (види: Проп. 2, 4-11). Светска радост даје нешто привремено, пријатно

само у тренутку, не даје оно што даје духовна радост. Духовна радост је небески живот. Они који су прошли Крст и духовно васкрсли живе у васкршњој радости. „Пасха, Господња Пасха!“

Преподобни Пајсије Светогорац

10. Стално болестан, у потпуном сиромаштву, одрекавши се сваке радости коју човеку доносе предмети овога света, отац Георгије се увек радовао духовном радосту, поздрављајући госте васкршњим „Христос васкрсе!“.

„Ми смо деца Васкрсења“, волео је да каже отац Георгије. „Ми, монаси, не можемо живети нити се спасити без васкршње радости.“

Схимонах Георгије (Виткович)

Свети Симеон Нови Богослов

РЕЧ НА ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО

Дошао је Васкрс, радосни дан Христовог Васкрсења, узрок сваке радости, који нас посећује једном годишње, а за оне који разумеју тајну Васкрсења, дешава се сваког дана, па чак и непрекидно.

Захвалимо сви Господу, и они који су Велики пост провели у аскетским подвизима са ревношћу и добрим расположењем, и они који су били малодушни због слабости и духовне искварености. Господ наш даје венце и награде ревноснима далеко веће него што би требало, а показује и смиреност према слабима, јер више гледа на расположење него на физички рад.

Како можемо бити сахрањени са Христом и васкрсавати са Њим? (У Васкршњем канону: *Јуче сам сахрањен са Тобом, Христе, данас васкрсавам са Тобом.*)

Када, напуштајући свет и његову сујету, силазимо, као у гробницу, у покајање и смирење, тиме правимо места за Господа, и Он се сједињује са нашим душама и васкрсава њих, које су мртве у греху, Својом благодаћу, дозвољавајући

нам да видимо славу овог тајинственог васкрсења. Ова слава лежи у чињеници да ми, робови и заробљеници греха, постајемо власништво Божије, и кроз Њега бивамо оживљени у духу. Душа, иако створена да буде бесмртна, мртва је и неосетљива ако није сједињена са Господом Исусом Христом.

Како сва Црква пева: „Видевши Васкрсење Христово, поклонимо се...“ када нико од Његових савременика није могао бити сведок Васкрсења Христовог? О чему онда Црква пева?

Пева о васкрсењу које се дешава у сваком од нас, верних; његова светлост омогућава нашим духовним очима да виде Васкрслог Христа. То је скривена сила наше вере, непозната неверницима, онима са мало вере, или онима који су полуверни. Чак и демони могу једноставно веровати. Али живот по вери је дат људима, а они који живе по вери имају Бога у својим душама, као што је речено: „Ако ме неко љуби, реч моју држаће, и Отац мој љубиће њега; и њему ћемо доћи, и у њему ћемо се настанити“ (Јн. 14, 23).

БЕСЕДА О ЖЕНАМА МИРОНОСИЦАМА

Беседа о женама мироносицама, о гробу који је примио божанско Тело Господа нашега Исуса Христа, о Јосифу из Ариматеје и о тридневном Васкрсењу Господа нашега Исуса Христа¹

1. Достојан хвале и такав поредак Цркве сас-тоји се у томе да ми вршимо спомен тридневне смрти нашега Спаситеља, боравећи у Храму-Ризници умр-лих.² Јер, примајући у ум животворну кончину Спаси-теља, ко неће доћи до закључка да упокојени преби-вају као у божанским скинијама, ишчекујући небеску трубу која ће све нас да призове из наших гробова у страшни дан Суда? Ко, гледајући на онај спасоносни Гроб (Христов), не приступа гробовима уснулих као ложницама које у себи скри-вају живот? Ко, верујући у Васкрсење Господа из мртвих, и сам неће усмерити себе на то да обнови сопствено биће, удаљивши се од смртности греха, да би кроз Њега насле-дио и своје васкрсење? Стога, следејући овоме прекрасном поретку Цркве, ви који бди-те, притекните онима што почивају у гробовима; и када се налазите у тескоби овога места, проширите се духом љубави једни према другима. Христољубиви народ подсећа на плод винограда: као што се зрно приљубљује уз зрно, тако сте и ви сједињени једни са другима. И чујте тајну смрти, за којом жудите – тајну коју, и када је позна, нико од смртних није у стању да до краја схва-ти.

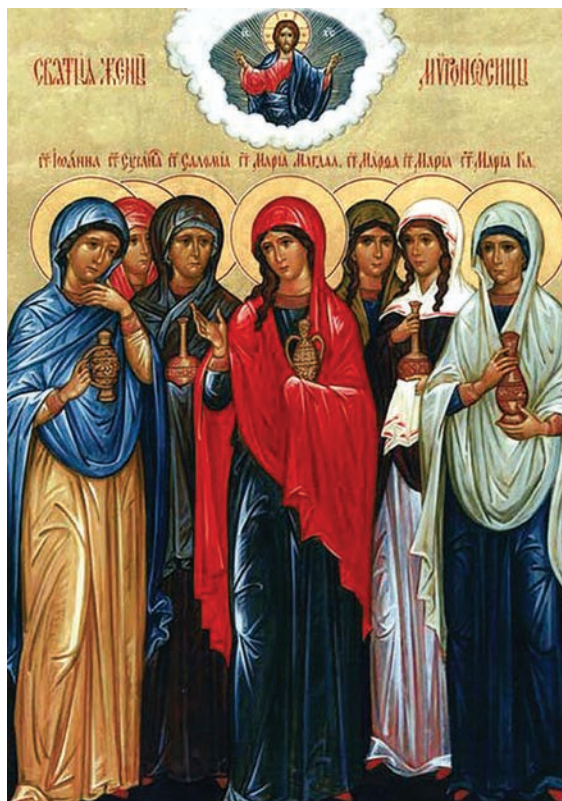
2. Владика Христос, Јединородни Син Божји, по Својој вољи, а не по нуж-ности, узишавши на Крст, и раширивши руке Своје као заштиту над сваком твари, и постидевши све не-видљиве и лукаве силе страдањем Свога Тела, изволе да Његово свето Тело окуси тридневну смрт ради спа-сења целокупне природе, да би силом ње (Своје смр-ти) даровао Васкрсење умрлом роду људском. И, ево, приклонивши свету Своју главу, заповеди смрти, као слушкињи, да приступи Његовом Телу; и одмах, као робиња, дође смрт, послушавши Владикину заповест, и примивши Тело које јој би дато да узме, задржа га (у својој области). И док је Његово Тело – страшно Хе-рувимима и трепетно Серафимима – држано у власти смрти, како је то пожелео Господар Тела, а Душа Спа-сителиева примала на Себе проповед благовести ду-шама у аду – њихово искупљење – ни на који начин се Божанска Његова природа није одвојила од чове-

чанске после њиховог сједињења (у Оваплоћењу); него је и на небесима била и у гробу бестрасно преби-вала, чувајући нетрулежним Своје одејаније (то јест Тело које је примило). Јер се тако савршавало дело Домостроја. Тада Јосиф, неки угледан и богат човек, назван по Ариматеји, који постаде ученик Распетог, приступи Пилату, молећи га и говорећи: „Ову молбу приносим ти за Уснулог, оклеветаног од неприја-теља, а у време Страдања остављенога од пријатеља.

Молим за Уснулог који није имао ни злата, ни сребра, ни војске, ни сабораца, ни копљаника – никога, осим једино сиромашне Мајке, која је била богата тиме што га је имала за Сина. Молим за Уснулог који је добровољно примио смрт; јер да није хтео, не би ни умро. Нека, дакле, буде скинут са крста Онај који ни у чему није имао кривице, а добродетелства је чинио безбројном мно-штву људи. Учини ми милост – већу и не можеш учинити; милост која мене, примајући је, чини блаженим. Подари ми овога Животворнога Уснулог, да бих га, примивши, предао земљи. Подари ми преблаже-но Тело, због кога је, видевши га умрлим, сва твар заплакала. Подари ми преблажено Тело, због кога је, видевши га без-дахним, храм навело да разре-

своју завесу. Подари ми Тело због кога се камење распукло, и својим расцепљењем објавило своју жалост. Целиваћу ране светих руку, којима су исцељене ране душе моје. Дотаћи ћу пречисто Ребро из кога поте-коше тајанствена крв и вода обновљења. Нека моје руке сахране Онога који ће да разруши окове смрти. Нека се грешни прсти постарају о Извршитељу сваке правде и поуке. Дотаћи ћу безгрешно Тело, због кога свако ко са вером приступа и дотиче – бива блажен. Положићу у гробницу Онога који ће да отвори гробо-ве умрлима. Уснулима ћу привести Извор Васкрсења. И онима што се држе у аду упалићу светилник Васкр-сења.“

3. Тако благочестиво рече Јосиф. А Пилат га саслуша благонаклоно; јер божанска сила Оно-га Уснулог, за Кога се мољаше, богодолично је са-дејствовала делу и приклонила душу Пилатову на

послушност. И одмах онај који је молио (то јест Јосиф из Ариматеје) јави се као погребитељ. Примивши жељено Тело, загрли га, целива га и устима се дотицаше светих удова, размишљајући у себи овако: „Ако она жена, која имаше крвоточиву рану, с вером дотакнувши се краја Његове хаљине, осуши ток крви своје, колике ћу тек дарове ја примити, дотичући се Његовога Божанскога Тела?!“ Затим, чистом плаштаном обавивши Бисер, положи Га у свој нови гроб; и приваливши камен на уста гробнице, са сузама се врати дому своме, често се базирајући ка гробу и оплакујући губитак Учитеља. Али безбожје Јудејаца претече благочешће Јосифово. Јер, опет се сабравши у дан суботњи, богоборци дођоше Пилату говорећи: „Господине, сетисмо се да онај варалица рече још за живота: После три дана устаћу. Заповеди, дакле, да се гроб утврди до трећег дана, да не би како дошавши ученици Његови ноћу украли га, па рекли народу: Устаде из мртвих; и биће последња превара гора од прве“ (Мт 27, 63-64). Шта то говориш, варалицо и безакони Јудејче? Зар је обмањивач био Онај који је исцељивао губавце из твога сопственог народа? Зар је обмањивач био Онај који ослободи слепе једноплемене с тобом од урођене ноћи? Зар је обмањивач био Онај који је избављао опседнуте од беснила демона? Зар је обмањивач био Онај који ти у пустињи постави трпезу коју не одгојише руке људске? Зар је обмањивач био Онај који Лазара призва из гроба и мртваца, као уснулога, пробуди Својом речју? Христос је био варалица? Ко је онда истинит? Христос је био варалица? Зашто се онда плашиш онога што „варалица“ рече? Беше Он обмањивач? Зашто се онда бојиш речи Уснулог? Заиста, казао је нешто о Васкрсењу још док беше у животу? Очигледно, дакле, верујеш Његовим

предсказањима? Зашто онда узалуд мучиш себе пре самога догађаја? Јер ако не васкрсне тај Уснули који те узнемирава, јасно је да је обмањивач, како га и хулиш.

4. А шта им Пилат одговори? „Имате стражу; идите, утврдите како знате“ (Мт 27, 65). Ако се до те мере бојите тог противника Божјег и безаконика – како га ви називате; ако се ви, живи, тако плашите Уснулог – имате стражу, имате војнике: ратујте многи против Једнога, окујте страшнога вам Уснулог, учините то како сами знате. Хоћете ли да поставите печате на гроб? Поставите. Хоћете ли да га опашете гвозденим оковима? Опашите. Само немојте после говорити: да нам је било допуштено да чувамо гроб, не бисмо изгубили Уснулог. Идите, утврдите како знате. Ако се тамо појави Петар, погубите га. Ако се јави ко од ученика Назарећанина, устаните и одмах га убијте. Бдите и строго чувајте стражу, да нико – ако ви заспите – не би могао да вам отме вашу награду. И тако, снабдевени оваквим заповестима, оружјем и војском, непријатељи Спаситеља с ревношћу и јарошћу заузеле Гроб Господњи; и положивши гвоздене печате на гроб, седоше крај њега, држећи стражу, све док то би по вољи Ономе кога су чували.

5. У међувремену, када наступи већ други дан по смрти Спаситеља, смрт је, као и првога дана, неговала у себи свој Плен; и пожелевши да зарије у Њега своје зубе, чији укус приводи тело труљењу, показала се немоћном да то учини. И другога дана, опет пожелевши да то покуша, није могла. И не разумевајући, како се чини, овако је у себи расуђивала: Ко је, дакле, Овај несаломиви и чудесни Мртавац? Ко је тај што је по закону (природе) мртав, а ипак се изнад закона чува нетрулежан? Бог не може бити, јер Сушти Бестелесни не би био подложен смрти. Анђео није, јер носи лик човечански. Као Адам, подвргнут је мојој власти, али – за разлику од Адама – не подлеже труљењу. Као човек, претрпео је смрт, али – за разлику од смртних – не допушта да га се дотакну њене последице. Његова Плот показује се јачом од трулежности. Нико од искони умрлих, који су под мојим царством, није ми дошао са таквим телом. Није ли ово Тело одежа Бога, те се зато тако опире мојим устима? Није ли оно скинија Бога Логоса? Није ли храм Онога који рече Јудејима: „Развалите храм овај, и за три дана ћу га подићи“ (Јн 2, 19)? Не чува ли се Он нетрулежан ради Васкрсења? Није ли овај задивљујући Мртавац тајни извидник, који је овамо дошао да испита стање мртвих? Неће ли повести са Собом, узевши одавде, и оне које сам од давнина прогутала? Није ли Он налик Јони, који неповређен пребиваше у утроби морске немани, те и Овај у мени тако пребива и очекује трећи дан, да би тада, први васкрснувши, и другима мртвима показао врата која воде из моје области? Тако је смрт говорила – не речима, него самим делом.

6. И где, док се то збивало, и Јудеји са стражарима сеђаху крај Гроба Господњег – „а по исте-

ку суботе, у освит првога дана седмице“ (Мт 28, 1), ишчекујући настајање Господњег (Васкрснога) Дана – дође Марија Магдалина и друга Марија да виде гроб. О каква дивна и запрепашћујућа чуда! Петар, први војвода Христов, устрашивши се језика слушкиње, одрече се живога Владике свога; а жене, слабе и плашљиве, дођоше тога дана да одају почаст своме Учителу. Дођоше [...] да виде гроб. Јер још не беху савршено поверовале у тајну Васкрсења. Дођоше [...] да виде гроб, да би се самим гледањем Гроба Господњег донекле утешиле у својој жалости. Јер од погледа на гробове ближњих, као и од сузе изазване тим призором, душе ожалашћених обично налазе извесну утеху. Дођоше [...] да виде гроб; и заиста му се приближише колико су желеле, али их је страх од Јудејаца задржавао у неодлучности. И тако, тајно се прикривши, помазаше гроб Спаситељев миром, па се опет крадом удаљише; и стојећи издалека, са очима пуним суза, гледаху у Гроб, те уздисањем и нарицањем, по обичају који се указује умрлима, покушаваху да послуже Господу. И тихим гласом, донекле изговарајући једна другој прекоре против Јудејаца, који су виком заглашћивали њихове речи, чини се да су овако говорили: Како су се усудили на тако нешто против таквога Владике, не могавши му приписати никакву кривицу? Како се не уплашише да прикују на Крст Онога при чијем распећу сунце помрачи свој сјај? Како се не побојаше да предају смрти Онога који ништа није учинио достојно смрти? Како се не заситише у својој суровости, ни после смрти Онога против Кога су неправедно зло мислили? Допустимо да су за земаљског живота Његовог гајили према Њему толико зло, али зашто и после смрти опседају Његов гроб и спречавају приступ онима које је Он облагодарио? Зашто им не допуштају да се слободно поклонe Гробу и да, за примљену од Њега милост, сваки узврати макар неким малим ударјем – сузама?

7. Тако, док су жене туговале и оплакивале Христа као Уснулог, Сам оплакивани од њих Владика, сакривен од погледа стражара, оставивши гроб запечаћеним и изишавши из њега на начин знан једино Њему – посла Анђела, говорећи му: Пођи ка овим женама, храбрим и верним, које плачу и мисле да сам још мртав, и научи их да сам победио смрт и да сам жив, као што ти видиш. Претвори њихову жалост у радост. Десницом својом одвали камен од гроба, који беше приваљен трудом многих руку. Покажи им шта може један законити војник законитога Цара против многих безаконих и насилничких војника. Уведи жене унутра, у простор Гроба, да познају место мог добровољнога стања мртвага и да виде моју силу. Јави се страшан и стражарима код Гроба. Погоди их ужасом од појаве своје, да, по сили твојој, познају да не по немоћи, него по човекољубљу, претрпех њихову дрскост. Ти пођи, носећи на устима знамење Царства; а ја ћу, дошавши са тобом, опет потрести земљу, да земљотрес потврди твоју блавест.

8. И одмах Анђео сиђе ка Гробу Господњем, јер се не усуди да не послуша Владикину заповест. И дошавши, најпре потресе земљу из темеља њених, да би, пробудивши стражаре, пред њима као сведоцима објавио разлог свога доласка. Затим, док су они гледали, одвали камен од отвора гробнице и седе на њега, подсмевајући се гвозденим печатима и ругајући се Јудејцима који су мислили да ће каменом учврстити стражу Гроба Господњег (Мт 27, 66). „А изглед његов беше као муња“ (Мт 28, 3), јер тамо где облак греха не помрачује, тамо је и обличје светлости велико. „И хаљина његова бела као снег“, јер сходно ономе што је имао да блавести, достојан беше и вид његов и одејаније његово. Доликовало је, на име, да блавестник светле вести и сам у свему буде светао. Пошто пак обузе стражаре великим страхом – тако да је мало недостајало да сви присутни Јудејци помру – рече им: Чег се бојите, о, фарисеји? Зашто дрхтите и падосте ничице као мртви? Преда мном, слугом, ви сте мртви, а пред Владиком – дрски? Страшан вам се учини војник, а Цар Небески вам улива презир? Без опасности по свој живот не можете поднети долазак једнога Анђела – а како се усуђујете да устајете против Творца Анђела? Ви, који нисте у стању да спречите мене, небеског служитеља, да одвалим камен, како ћете спречити Створитеља све твари да обнови храм Свога Тела? Створеноме нисте у стању да се супротставите – а како покушавате да устанете против Творца? Но устаните и пажљиво се осврните око себе: да ли је Петар са мном? Да ли неки други рибар са мном краде Уснулог? Зар је Богу потребан помоћник? Има ли Бог Логос потребе за сарадником у Васкрсењу своје Плоти?

9. Рекавши то стражарима и фарисејима, и оставивши их одбачене и дрхтеће, Анђео окрену лице своје ка женама, и најпре им допусти да уживају у његовом благом и наклоњеном погледу; а потом од страни из њихових душа осећај страха, дозивајући их: Не бојте се ви! Нека се боје и дрхте они; јер они су непријатељи и противници; а ви се не бојте, него ликујте и радујте се. Ви учинисте дело достојно венаца. Не бојте се: јер припадамо једном владарству; и Њега славимо, Господа. Јер знам да тражите Исуса Распетог. Не рекох: Исуса мртвога – јер Он већ не беше мртав. Исуса Распетог – ради вас који сте ублажавали срамоту распећа (Јевр 12, 2). Тражите Онога Који узима у обзир оне који га траже. Тражите Онога Који је близак призивајућима (Пс 144, 18). Јер знам да тражите Исуса Распетог. Нема га овде – није тамо где мислите; није тамо где сте га положили. Шта то говориш ти, о, Анђеле?! Зар овде нема нашег Владике и Господа? Нема ли овде Предмета наших суза? Зар смо узалуд плакале за Њим? Узалуд му донесосмо дарове, који се приносе мртвима? Зар га овде нема? Да ли су га поново пребацили у друго место ови луди људи? Да ли су завидели Њему и у гробу они који су му завидели за живота? Зар га овде нема? Али где је Он? Реците нам, молимо вас, убрзо. Смирите наше дрхтеће душе; не додајте друге жалости. Покажите нам место тог Уснулог кога тражимо, да бисмо што пре отишле тамо и пролиле своје сузе.

10. И рече Анђео: Желите ли да сазнате где је Уснули кога тражите и како Он васкрсе? Ја ћу вам открити; јер због тога сам послан к вама, томе Уснулом кога тражите, да благовестим Његово Васкрсење, да исцелим ваше душе, да зауставим сузе и својим благовестима вас пробудим ка радости. „Васкрсе, као што рекох“ (Мт 28, 6). Истина је и данас иста – оно што је Он објавио речима, испунио је делом. Његово бесмртно Божанство остало је бесмртно; а у часу смрти Његове плоти, Његово смртно тело, својим телесним очима, примило је сан смрти. Јер као што царски легне лав (Пост 49, 9), тако устаде одатле, како приличи Богу. Стражари нису познали одлазак Онога кога чуваху, јер не беху достојни да виде Васкрсење тога са ким су се борили. Гвоздени печати нису спречили Господа да изиђе; гроб није могао да задржи Васкрсење Свемогућег. Смрт је била немоћна да га закључа у окове греха. Против воље тиранин уступи место законитом Цару. Сам ад, преплашен, затрепери због Њега; вратар ада, оставивши кључеве и оставивши врата, није смео никоме ништа рећи, ни онима који заједно са Њим васкрснуше. „Васкрсе, као што рекох.“ Како да вам кажем оно што је неизрециво? Како да објавим оно што надмашује сваку реч и ум? Како да протумачим тајну Владикиног Васкрсења? И Крст је тајна; и тродневно Његово Васкрсење је тајна; и све што се тиче Спаситеља је тајна. Јер као што се родио при затвореним вратима девства, тако је васкрсао при затвореном гробу; као што је од Мајке постао

Прворођени, Једини Син Божји, тако је и од мртвих постао Прворођени, васкрснувши из гроба. Као што при рођењу није разорио девство Дјеве Мајке, тако ни при Васкрсењу није разорио печате гроба. Ја, дакле, не могу речима исказати Његово рођење, нити схватити Његов излазак из гроба. Гледам место Васкрсења и поклањам се Васкрсењу; не истражујем Васкрсење. Благоугодно се клањам пред местом чуда, иако не разумем како се то збило. Оно што видим, то и вама јављам. Дођите, видите место где лежаше Господ. Јер због тога сам одгурнуо камен, а не да би отворио врата Исусу; јер Онај који је Помоћ свима, није имао потребе за мојом помоћи. Пре него што сам одвалио камен, Камен угаони (Дан 2, 34; Мт 21, 42-44) по Својој вољи се растегао. Али ја одгоних камен да бисте видели место и опевали Васкрслог Христа. Дођите, видите место где лежаше Господ. До сада сте видели само место, а ускоро ћете видети и чудесни плод овог места. Ево, погледајте место где је ђаво примио смртоносни удар. Погледајте место где су се нацртали знаци нашег васкрсења. Погледајте место где смрт паде. Погледајте место где је прободено безсемено зрно Тела Христовог произвело обилан клас бесмртности. Погледајте место које је лепше од сваког раја. Погледајте место блиставије од сваког царског двора. Погледајте гроб, који тихо вапије о сили Погребенога. Погледајте гробницу, посталу од врата у бесмртни живот, погледајте пећину од које сте пребачени на небо. Престаните са нарицањем и сузама. Престаните тражити Живога међу мртвима. Реците, ликујући, о смрти: Где ти је жало? Где ти је, о Аде, победа? (1 Кор 15, 55). И убрзо, рекавши ученицима Његовим да васкрсе од мртвих, посла их у Галилеју: тамо ћете

га видети.
„Ево рекох вам“
(Мт 28, 7). Погледајте,
не кријте чудо ћутањем,
јер није безбедно слугама
ћутати о Владикиним чудесима.

И изашавши одмах из гроба,
са страхом и великом радошћу,
пожурише да објаве ученицима
Његовим (Мт 28, 8).

11. Усмеривши те жене на
брзо кретање, Свети Дух им се
обрати преко
пророка Исаије:

Кад се посуше гране, поломиће се; жене
ће долазити и ложити их на огањ. Јер
је народ неразуман (Ис 27, 11). Када су
мироносице жене пожуриле, покренуте
страхом и снажном жељом, и подстицале
једна другу да што пре стигну, а свака је
желела прва донети апостолима повере-
ну добру вест, изненада им се јави Спа-
ситељ и својим јављањем им стави пе-
чат на речи Анђела, оживевши им душе,
говорећи им: Радујте се! Осуђена Ева је
(сад) оправдана; изгнани Адам је призван
на повратак; пресуда је поништена; лука-
ва змија је потучена; ђаво је пао; његови
брзоплети следбеници –понижени; не-
пријатељи – уништени; Јудејци неутеш-
но плачу у својој злоби; фарисеји жале за
својим неуспехом; Крст је постао сведок
моје тврдње; Гроб је постао сведок моје
силе; смрт признаје свој пораз; бесмрт-
ност је утврђена за људе; у Мени се обновила људ-
ска природа; у Мени су оживели сви умрли; у Мени
царствује помешаност (тј. људска природа сложена из
различитих елемената); у Мени је слика Божја, којом
је човек створен, увенчана. Ово су плодови Моје
тродневне сахране; ово су Моји победнички венци
над смрћу; ово су царске бисерне перле Моје Царевине,
које сам из дубина ада унео онима који ме љубе.
Стога се радујте томе, ликујте, веселите се, празнујте,
идите и објавите ученицима Моје. Погледајте како
сам неосветив и човекољубив! Ја зовем „браћом“ оне
који су ме напустили током Моје смрти на Крсту. Јер
умем бити великодушан када ме увреду; умем трпети
неправде; снисходљив сам према немоћима Моје
браће; умем миловати и примити оне који сагреше и
плачу. Идите, објавите браћи мојој да иду у Галилеји,
и тамо ће ме видети (Мт 28, 10). Објавите мојим уче-
ницима оне тајне које сте виделе. Будите први учи-
тељи учитеља. Да зна Петар који се одрекао Мене, да
Ја могу и жене поставити апостолима. Нека они иду
у Галилеју, и нека виде то скромно језеро одакле сам
их уловио за лов разборитих риба. Нека виде језеро од
којег сам их позвао на подвиг у људску дубину.

12. Тако је Господ рекао женама. Он сам и
сада невидљиво стоји пред вернима код (крштењске)
купели; сам обухвата новопрочењене као Своје дру-
гове и браћу и говори им: Радујте се! Он сам испуњава
њихова срца и душе весељем и радошћу. Он сам ми-
лостиво омива упрљане. Он сам помазује миром Духа
оне који су се родили (у Светом крштењу). Он сам
постаје њихов Хранитељ и Плод. Он сам даје Својим
слугама духовну храну. Он сам говори свим побожни-
ма: Примите и једите Небески Хлеб. Примите Извор
који истиче из Мојих ребара, који увек тече и никада
не пресушује. Гладни, наситите се! Жедни, напијте се

целомудреним и спасоносним пићем.
Али, о, Небесни Царе, који седиш са
десне стране величанства, Господару
бестелесних сила, Управитељу твари,
како Ти хоћеш, Хранитељу људске
природе добротом, који си нам даро-
вао овај дан и овај празник, помилуј
нас као што си помиловао блудницу;
не одбаци нас ако, осмеливши се на
Твоје човекољубље, смело узмемо
Твоје Свето Тело грешним рукама.
И као што ниси одбацио ону греш-
ницу, блудницу, која је љубила Твоје
пречисте стопе, допусти и нама, не-
достојнима, да држимо Твоје Тело и
као Човекољубац сачувај све нас; и
као Човекољубац, улови нас под ок-
риље Твоје. Као што си, хватајући
га са небеса, Светог Павла послао
на апостолско служење, тако учини
и нас са чистом савешћу способним
да извршимо дан Твог тродневног и
животворног Васкрсења. Јер Ти си једини Добри и
Човекољубиви Владика, Христе Боже наш, и Теби
приличи слава и власт са Безначалним Твојим Оцем
и Животворним Духом, сада и увек и у векове векова.
Амин.

Са старогрчког изворника превео Небојша
Стевановић

НАПОМЕНЕ:

¹ Изворник: Gregorii Episcopi Antiocheni, *Oratio in mulieres un-
quentiferas, inque sepulturam divini corporis Domini nostrae Jesu
Christi, et in Joseph ab Arimathia, necnon in Domini nostril Jesu
Christi resurrectionem die tertia y: Patrologia cursus completus, se-
ries graeca*, vol. 88, 1848-1866 [PG 88, 1848-1866]. О самој беседи
уп. Rocco Schembra, “La Tradizione manoscritta dell’ Homilia in
Mulieres Unquentiferas di Gregorio di Antiochia (PG 88, cc. 1848-
1866),” *Atene e Roma* 13, no. 1-2 (2019): 84-108. Овај аутор пружа
основне хагиографске податке о Светом Григорију Антиохијском
и његовој беседи. Такође и М. Aubineau, “Une homélie de Gregoire
d’Antioche (570-593), retrouvée dans le Vaticanu Gr 1975,” *Byzan-
tion* 42 (1972): 595-597. У овом делу је по први пут објављена
фотокопија прве две главе беседе.

² То је била мања Црква у Антиохији, у којој су се налазили кивоти
са моштима Светих Мученика, као и гробнице неких упокојених
православних хришћана (прим. прев.).

ВАСКРС – ПРАЗНИК НАД ПРАЗНИЦИМА

На братском састанку свештенства Јасеничког архијерејског намесништва Шумадијске епархије 6. марта 2026. године у цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци – поводом исповести свештеника – богословски реферат „Васкрс – празник над празницима“ изложио је протонамесник Далибор Зарић, парох Друге паланачке парохије при храму Свете Петке. Верзију за штампу овог рада приредила је редакција Каленића

У православном Предању Васкрс није само један од празника, већ празник над празницима, јер у њему налазе своје испуњење и смисао сви други празници. Овај рад има за циљ да истражи и сагледа догматски и сотириолошки, литургијски и патристички смисао Васкрсења, као и да разматра утицај Васкрса на свакодневни живот верника.

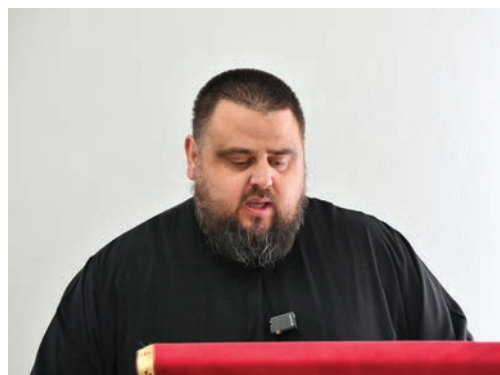
Теолошки значај Васкрсења Христовог

Смрт у библијском и светоотачком разумевању није природно стање, већ последица греха и прекида заједнице са Богом (Рим 5, 12). Христово Васкрсење је победа над смрћу, над пропашћу, ништавилом, која је уједно и наша победа над смрћу и Адом.¹ Христос Својим васкрсењем васкрсава свероднога Адама, васкрсава и подиже род људски. Он Својим Васкрсењем обеснажује и разара смрт, отварајући пут бесмрћа и нетрулежности, што и сам тропар Васкрсења потврђује: „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима у гробовима живот дарова“², преображава људску природу, отвара могућност вечног живота. „Васкрсли Христос је почетак нове твари, јер нас обухвата у жртвеном и васкрслем стању Светога тела, без изузетка, дакле, све које верујемо, не само заједништвом природе коју с нама има, него и нашим пребивањем у Њему и Његовим живљењем у нама.“³ Јер „Ако верујемо да Исус умре и васкрсе, тако ће Бог и оне који су уснули у Исусу довести с Њим“ (Сол 4, 14). По речима Александра Шмемана: „Васкрсење јесте поновно стварање света у његовој првоствореној лепоти и целовитости. Оно је пуно одухотворење материје и пуно оваплоћење духа у творевини Божијој“.⁴

Свети Атанасије Велики истиче: „Христос је примио тело људско да би смрт уништио. Пошто је Спаситељ победио смрт и на крсту је извргао руглу, и пошто јој је спутао руке и ноге, презрели су је сви они који живе у Христу; и сви који Христа исповедају, ругају јој се и исмевају је, говорећи речи којима је она још у давнини исмевана: ‘Где ти је, смрти, жалац? Где ти је, пакле победа?’“ (1 Кор 15, 55).⁵

Васкрсење Христово је догађај новог стварања. Васкрс није повратак у старо стање, већ улазак у нови начин постојања. Христос васкрсава телом, али телом преображеним, нетрулежним (Фил 3, 21). Свети Максим Исповедник потврђује ове речи и Васкрсење

види као почетак коначног обожења твари, откривање есхатолошке стварности већ у историји.⁶

Мисао Светог Максима једна је од најдубљих тачака православне теологије. За њега Васкрс није само завршетак Христовог земаљског пута, већ „велики прасак“ нове твари који заувек мења законе природе. Он учи да је човек падом у грех постао заробљеник кружног кретања рађања и смрти. Васкрсење Христово је тренутак када Бог улази у тај затворени круг и пресеца га. У Васкрсењу Христова људска природа не престаје да буде људска, али престаје да буде подложна страдању. То је оно што Максим Исповедник назива Логосом природе који се остварује у новом начину постојања. Васкрсење је за њега „свадба Бога и Твари“. Оно је доказ да материја није зла и пролазна, већ да је предодређена да постане носитељ Духа. Сваки пут када кажемо Христос Васкрсе, ми заправо тврдимо да смрт више нема последњу реч над структуром самог бића. „Онај који познаје Тајну Крста и Гроба, познаје логосе (смисао) свих ствари; а онај који је посвећен у тајну Васкрсења, познаје циљ ради кога је Бог све саздао у почетку.“⁷

Литургијска димензија Васкрса – Пасхе

Догађај Васкрсења Христовог је срце литургијске године, те стога представља централну тему нашег богослужења, како Пасхе, тако и свих недеља у години. Без Васкрсења хришћанска проповед би била „празна“, без садржаја, бескорисна и „узалуд вера наша“ (1 Кор 15, 17).⁸ Православна богослужбена година није кружна, већ пасхална. Сви празници или припремају за Васкрсење – Пасху, или из ње про-

истичу. Свака недељна Литургија је у суштини „мали Васкрс“. Црква је тако устројила богослужбени живот да ми не чекамо само један дан у години да бисмо прославили Васкрсење, већ то чинимо сваких седам дана.

Према светим Оцима (нарочито Василију Великом), седми дан (субота) је био дан починка у Старом Завету. Васкрсење се десило у први дан седмице, који хришћани називају *осмим даном*. Осми дан симболише вечност која је провалила у нашу пролазност. Свака недељна Литургија нас изводи из календара и уводи у Царство Божије и посвећена је Васкрсењу.

Света Литургија је по богомудрој речи Теодора Студита понављање целокупног Богочовечанског домостроја спасења. По њему, Света Литургија је „центар целокупног Домостроја спасења“. То се нарочито наглашава на крају Литургије Светог Василија Великог, где се вели: „Испуни се и изврши се, Христе Боже наш, Тајна Твога Домостроја спасења“. Срж Свете Литургије, светоотачки речено јесте: „Бог постаје човек, да би човек постао бог“.⁹

Литургија није само спомен Васкрсења, већ стварно учешће у васкрслем Христу. Зато је хришћанска Пасха и даље иста она Пасха изабраног народа, Пасха изласка и спасења из ропства, Пасха пустиње, Пасха кретања ка обећаној земљи. Том развоју смисла Пасхе израженом кроз низ историјских чињеница придодат је још један, последњи смисао, који је собом обухватио све: „Христос, Пасха наша, заклан је за нас“. Ова последња чињеница утемељује хришћанску Пасху као знак новог периода историје спасења који је усмерен ка остварењу Пасхе у „незалазном дану Царства Божијег“.¹⁰

Прелазећи на садржај и карактер химни нашег богослужења Пасхе, можемо тврдити да се оне, као плод узвишеног богословског ума и изванредног поетског надахнућа, сасвим оправдано сматрају инстинктивним бисерима црквене химнографије. Стога не чуди што њихово понављање и слушање изнова и изнова, чак и у току једног истог богослужења, не само што не изускује напор, већ уистину јесте радост и свечани празник душе. Пасхалне химне као да засењују сву осталу химнографију Цветног триода, која се повлачи

у позадину и само понавља њена осећања и мисли, у пуном сјају изражене у химнама свете Пасхе.¹¹ У химнографији, Васкрс је подвојив од светлости. Христос излази из гроба као „Сунце Правде“. За разлику од тужних мелодија Великог петка, пасхалне ритмове карактерише брзина, динамика и тријумф.¹²

Централно место у богослужењу заузима Канон Светог Јована Дамаскина. Ово дело је врхунац хришћанске поезије. Свака песма канона је експлозија радости и дубока догматска поука. Основни мотив васкршњег богослужења је песма победоносне и свепраштајуће љубави. По речима Светог Јована Дамаскина, Васкрсење Христа, нашег Спаситеља, јесте: „Најављени и свети дан, свих субота цар и Господар, празник над празницима и свечаност над свечаностима“¹³. На овај велики дан: „Небеса достојно нека се веселе, земља нек се радује, нека празнује цео свет, видљиви и невидљиви, јер Христос устаде, весеље вечно“; „Сада се све испуни светлошћу, небо, и земља, и дубине њене“;¹⁴ „Дан васкрсења је Пасха, Господња Пасха; просветимо се, народе, јер Христос Бог преведе из смрти у живот и са земље на небо нас који певамо победничку песму“; „Анђео вапијаше Благодатној: чиста Дево радуј се, и опет кажем: радуј се; твој Син васкрсе трећег дана из гроба и

мртве подиже.“¹⁵

„Светли, светли, нови Јерусалиме, јер слава Господња тебе обасја. Ликуј сада и весели се, Сионе, а ти Чиста радуј се, Богородице, васкрсењу онога кога си родила.“

„О, како је божанствен и драг и веома слadak Твој глас! Јер си Ти, Христе, истински обећао да ћеш са нама бити до свршетка света. Ми верни радујемо се што имамо Њега као утврђење наде.“¹⁶

Осећање радости тако дубоко прожима благодарно срце верника и испуњава га неземаљским усхићењем, да човек у изобиљу светих осећања не може да замисли ништа лепше неголи да заједно са Црквом свима и свакоме понавља: „Пасха је, радошћу једни друге загрлимо... онима који нас мезе опростимо све Васкрсењем“.¹⁷

У Пасхалној беседи Свети Јован Златоусти истиче свеопштост спасења, победу благодати над заслугама, радост Царства Божијег: „Јер Овај дивни Господар прима последњег као и првог, одмара онога који је дошао у једанаести час, као и онога који је радио од првога часа. И последњег милује и првога двори; и ономе даје, и овоме дарује; и дела прима, и намеру целива; и делање цени, и принос хвали. Стога дакле, уђите сви у радост Господа свога; и први и други, плату примите; богати и убоги, једни с другима ликујте; уздржљивци и лењивци, дан поштујте; ви који сте постили и ви који нисте постили, веселите се данас!“¹⁸

Свети Григорије Богослов у својој беседи на Пасху истиче парадокс Крста и Васкрсења које човек умом не може да схвати, али вером спознаје и верује.¹⁹

О томе нам говоре и стихире са вечерње службе која је спојена са Литургијом Светог Василија Великог – служи се у Велику суботу – у којима се спомиње силазак Господа у ад, али се ипак њихов закључак односи на Васкрсење које празнујемо: „Слава Господе, Крсту твоме и Васкрсењу твоме“; „Васкрсењем дарова нам живот вечни“.²⁰ Васкрсење је неодвојиво од Крста, јер „Како би нас призвао да није разапет? Само се на Крсту умире раширених руку“.²¹ Христов Крст и Његово Васкрсење представљају суштину нашег живота, наше вере и наше наде. У њима је био и остао смисао нашег рађања, живљења и умирања. Најјачи доказ Васкрсења Христовог је то што је умртвљени Христос показао после смрти такву силу, да је живе људе убеђивао да презиру и отаџбину, и кућу, и пријатеље, и рођаке, и сами живот, и да задовољствима овога света претпоставе шибане, опасност и смрт. „Таква су дела својствена не мртвацу и не ономе који је остао у гробу, него васкрсломе и живоме“.²²

Ако нема Васкрсења, онда је човек најтужније биће у свим световима, роб природе, која се поиграва, варајући га са мало живота, да би га на крају читавог показала ништавним. Ако Христос не Васкрсе и не победи смрт, онда живота и нема, остаје само апсурд и неутољива глад за животом и љубављу.

Крст без Васкрсења је трагедија! Ова дубока теолошка максима сажима суштину хришћанске сотирологије. У православној теологији, а посебно код Светог Григорија Богослова, однос између страдања и прослављења је нераскидив. Ако би Христос остао само на Крсту, он би био тек један у низу праведних страдалника или трагичних хероја историје. Свети Григорије наглашава да Крст није циљ сам по себи, већ средство. Без Васкрсења, смрт остаје непобеђена, а људска природа заробљена у пропадљивости. Такође, он често подвлачи да је Христос „Бог распети“. Ако нема Васкрсења, та жртва нема силу да преобрази свет. Она постаје само тужан доказ људске злобе, а не тријумф Божанске љубави. Васкрсење без Крста је илузија!

Даље Свети Григорије говори да је спасено само оно што је Бог примио на Себе. Ако васкрсење не долази од стварног, крвавог и болног Крста, онда је оно магијски трик, а не органско преображење људске судбине. Васкрсење би без претходног добровољног смирења и страдања било илузија спасења која не дотиче дубину људског палог стања. Свети Григорије учи да је Христос морао проћи кроз „ноћ страдања“ да би увео људску природу у „дан Васкрсења“.²³ Свети Григорије Богослов управо спаја ове две стварности у једну Пасхалну тајну. За њега, хришћански живот је стално преплитање ова два пола: „Ја се синоћ распињам са Христом, данас се прослављам са њим; синоћ умирах са њим, данас оживљавам; синоћ се сачраних, данас саваскрсавам“.²⁴

Свети Иринеј Лионски каже да је Хрстово Васкрсење рекапитулација целокупне творевине. Христос у Васкрсењу обнавља целокупно човечанство и сажима у Себе историју света, Он није само „платио дуг“ за грехе, већ је кроз свој живот, страдање и Васкрсење поново проживео и исправио читаву људску историју. Свети Иринеј помиње апостола Павла када говори о томе да се све сабере у Христу (Еф 1, 10). Он верује да је Логос, поставши човек, у Себи „поновио“ дуги низ људских поколења. Као што је Адам био глава старог човечанства које је пало, Христос, као Нови Адам, постаје Глава новог човечанства и „сажима у Себи историју света“, јер у Васкрсењу, историја више није линеарно пропадање ка гробу, већ кретање ка вечном заједништву са Богом: „Он је сабрао у Себе све народе... сабрао је у Себи и самог Адама“²⁵

Васкрсење и свакодневни литургијски живот верника

Литургија је место нашег сусрета са Христом Спаситељем. Ту се, у очекивању Царства Божијег, савршава тајна брака Христа и његове невесте – Цркве. Сједињујући се у Литургији са Христом, ми се сједињујемо са свом нашом браћом и сестрама у

Тајни Цркве. Причешћујући се на Литургији Телом и Крвљу васкрслога Христа, улазимо у Тајну Његовог Тела и сагледавамо Његово Васкрсење. Николај Кавасила наглашава: „У Светој Литургији ми не примамо символ, него самог васкрслог Христа“.²⁶

Васкрсење није само догмат, већ етос кроз који хришћанска заједница, сваки хришћанин понаособ долази до победе наде над очајањем, љубави над егоизмом, праштања над осудом. Живећи у литургијском животу Цркве, чији је центар Васкрсење Христово, по слободи воље сваки хришћанин прихвата и предаје се вољи Божијој. Из тога произилази да хришћанин не бежи од страдања, али га по вољи Божијој прихвата и сматра га као пут ка преображењу – обожењу, ка новом рођењу достојног Царства Божијег и као учешће у Христовом Крсту (Рим 6, 5).

У данашњем секуларном друштву које је изграђено на принципу „имати“ уместо „бити“, хришћанин доноси литургијски начин постојања. Он је сведок радости, сведок смисла, „икона будућег века“. Док секуларизам почива на експлоатацији ресурса и времена, хришћанин свет посматра као дар. Постаје весник Васкрсења који подсећа друштво да природа и човек нису предмети за употребу, већ иконе Божије.

Православна химнографија Васкрса је живо искуство вечности уграђено у време. Кроз речи светих Отаца, верник није само посматрач, већ постаје саучесник у догађају који је променио логику постојања: смрт више није крај, већ врата у невечерњи Дан Царства Божијег.

Васкрсења Христово није само крај страдања, већ почетак нове онтологије, јер Христос је као Нови Адам исцелио расцепљену људску природу, пружајући сваком човеку могућност обожења. Из свега до сада написаног видимо да темељ наше вере и темељ на коме почива целокупно хришћанство, јесте Васкрсење Христово.²⁷ Оно је темељ на коме свети ученици Његови зидају сву веру своју и проповед своју. Сва њихова дела, у ствари, ничу из једног Христовог дела, и своде се на то једно дело. Јер, по речима Светог јована Златоустог, Дела апостолска садрже у

себи управо доказ о Васкрсењу, пошто је ономе који је поверовао у Васкрсење било већ лако примити и све остало.²⁸ Самим тим произилази да је празник Васкрсења Христовог *темељ вере, центар богослужења, срце Предања, и оријентир свакодневног живота.*

На крају, можемо закључити да је Васкрс празник над празницима зато што он обједињује све аспекте вере у нераскидиву целину. Он је одговор на исконско људско питање о смрти, нудећи не само теоријску науку, већ истинску заједницу са Живим Богом.

Као што се у васкршњем тропару сажима сва истина јеванђеља, тако и хришћански живот у својој пуноћи представља непрестани одјек те победне песме, сведочећи да је смрт заиста побеђена, а да се живот зацарио. Без Васкрсења нема Цркве, нема Литургије, нема наде. Са Васкрсењем, све добија смисао и суштину – и живот, и смрт, и историја.

„Христос Васкрсе – и живот царује“.²⁹

НАПОМЕНЕ:

¹ Јован М. Фундулис, *Словесно богослужење*, Каленић, Крагујевац 2014, 7.

² Тропар Васкрсења, <https://svetosavlje.org>

³ Др Димитрије Станилоје, *Православна догматика 2*, Београд 1993, 793.

⁴ Александар Шмеман, *Верујем*, Цетиње 1996, 85.

⁵ Свети Атанасије Велики, *О оваплоћењу Логоса*, Беседа, Нови Сад 2003, поглавље 25-26.

⁶ Свети Максим Исповедник, Амбигва, <https://svetosavlje.org>

⁷ Исто.

⁸ Јован М. Фундулис, наведено дело, 61.

⁹ Епископ Атанасије, *Божанствена Литургија 2*, 415.

¹⁰ Александар Шмеман, *Увод у литургијско богословље*, 111.

¹¹ Алексеј А. Дмитријевски, *Спознајући тајну Крста и Васкрсења Господњег*, Каленић, Крагујевац, 100-101.

¹² Исто, 101.

¹³ Исто, 102-103.

¹⁴ Исто, 102-103.

¹⁵ https://www.molitvenik.in.rs/kanoni_i_sluzbe/pashalni_kanon.html

¹⁶ Исто.

¹⁷ Алексеј А. Дмитријевски, наведено дело, 103.

¹⁸ Свети Јован Златоусти, *Беседе*, Пасхална беседа, поглавље 59, <https://svetosavlje.org>

¹⁹ Свети Григорије Богослов, *Богословске беседе*, <https://svetosavlje.org/sabrane-besede>

²⁰ Алексеј А. Дмитријевски, наведено дело, 86-87.

²¹ Свети Атанасије Велики, *О очовечењу Бога Логоса*, <https://svetosavlje.org/o-ocovenenju-boga-logosa>

²² Јустин Поповић, *Догматика православне Цркве 2*, Београд 2004, 536.

²³ Свети Григорије Богослов, наведено дело.

²⁴ Свети Григорије Богослов, *Исто*.

²⁵ Свети Иринеј Лионски, *Против јереси*, <https://svetosavlje.org/protiv-ijerеси>, III, 22, 4.

²⁶ Никола Кавасила, *О животу у Христу, књига IV*, Нови Сад 2009.

²⁷ Јован, Епископ шумадијски, *Проповеди на недељним Литургијама (2013-2018)*, Каленић, Крагујевац, 2020.

²⁸ Јустин Поповић, наведено дело, 540.

²⁹ Свети Јован Златоусти, наведено дело.

ИЗ ЛЕТОПИСА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

ДОНАТОРСКО ВЕЧЕ ЗА ЗАВРШЕТАК ХРАМА У МОНАСТИРУ СВЕТОГ ГЕОРГИЈА У СЕЛУ ЋЕЛИЈЕ

У понедељак, 2. фебруара, одржано је донаторско вече у лазаревачкој сали „Престиж“, у циљу прикупљања средстава за завршетак новог храма у манастиру Светог великомученика Георгија у селу Ћелије, надомак Лајковца. Црква ће бити посвећена прослављању чудотворне иконе Пресвете Богородице „Купина несагорива“.

Мноштво верног народа одазвало се позиву братства ћелијанског манастира предвођеног игуманом Евстатијем (Драгојевићем), те похрило да пружи допринос рађању још једне светиње у колубарско-посавском намесништву Епархије шумадијске. Славље и гозба учинили су ово вече правим црквено-народним сабором. Прикупљена су значајна новчана средства којима ће бити убрзана изградња храма. Његово високопреосвеошество Митрополит шумадијски Г. Јован захвалио се присутнима на донацијама, нагласивши да тако сви заједно постајемо ктитори ове светиње. Митрополит је нагласио да је важније од изградње самих зидова, храм учинити живим редовним доласцима на богослужење.

ПРВА СЛАВА ПАРАКЛИСА ГЕРОНТОЛОШКОГ ЦЕНТРА У ЈАГОДИНИ

У петак 6. фебруара, на дан сећања Цркве на Блажену Ксенију Петроградску, свештенство цркве Светих апостола Петра и Павла, на челу са протојерејем Миланом Ђорђевићем, старешином цркве, служило је Свету Литургију у параклису Геронтолошког центра у Јагодина, који је посвећен овој угодници Божијој.

Ово је први пут откако је параклис освештан прошле године од стране Митрополита шумадијског Г. Јована, да је свечано обележена слава овог богослужбеног места у духовној надлежности оца Милана. У Светој Литургији су учествовали директор Геронтолошког центра Милан Стојановић, запослени у овој установи, корисници дома и верни народ.

На Светој Литургији су освећени славски дарови које је као први колачар припремио Милан Стојановић са својом породицом, а колач за наредну годину преузела је др Оливера Јаковљевић, такође запослена у Геронтолошком центру. Директор Стојановић се обратио присутнима захваливши свештенству за предвођење славског богослужења, свим колегама

и корисницима Дома за старе за указану љубав у раду и међуљудским односима, као и свим посетиоцима за учешће у обележавању прве славе параклиса Блажене Ксеније. Уследила је трпеза љубави организована у просторијама Геронтолошког центра за све присутне.

Угљеша Урошевић, вероучитељ

СЛАВА ЦРКВЕ У ГРОШНИЦИ

У суботу 7. фебруара, када Света Црква прославља Светог Григорија Богослова, Његово високопреосвеошество Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у Грошници, у цркви посвећеној овом светитељу. Митрополиту Јовану су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након прочитаног јеванђељског зачала, Митрополит Јован се обратио верном народу, рекавши између осталог: „Света Литургија је, како је написао Свети Григорије Богослов, Сабор Сина Божијега! А тамо где је Син Божији, тамо је и Отац, тамо је и Дух Свети, тамо је заједница! Света Литургија је простор у коме се пројављује Црква као јединство у вери, нади и љубави, свих оних који су сабрани на једном месту, у јединству са Богом, те с тога и у јединству једних са другима. Литургија спаја прошлост, садашњост и све уводи у будућност. Зато Литургија не може да се служи само за једног човека. Ову Литургију не служим само ја као Епископ, него сви заједно служимо, јер где се год по благослову Божијем служи Литургија, увек је иста радост! Радост коју човек неће речима и умом својим моћи да опише. Литургија спушта Небо на земљу, а земљу уздиже на Небо. Када учествујемо у Литургији, а учествовати значи причестити се, сјединити се са Богом, више нисмо сами. Онда смо заједница. Данас смо се сабрали да прославимо великог молитвеника и учитеља Цркве, Светог Григорија Богослова. Он је био у сталном контакту са Богом кроз молитву, а Црква га је баш због чистог ума наз-

вала великим Богословом. Богослов у преводу значи онај који се моли, јер само онај који се истински моли може да богослови, да говори о Богу. Он је дивно објаснио да је Бог један у Тројици. И кад кажемо да верујемо у једног Бога, ми подразумевамо да верујемо у Тројичног Бога. Црква је сазидана на темељу Христовом и зато нико не може да је сруши. Црква је Тело Христово, ни врата ада јој неће наудити. Сви смо одговорни за Цркву, као што смо сви одговорни једни за друге. Зато хришћанина не може да не буде брига за ближњег свога. Ближњи је тај преко кога ћеш добити спасење!“

Димитрије Николић, чтец

СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА У ТОПОЛИ

У четвртак, 12. фебруара, када прослављамо Света Три Јерарха (Светог Василија Великог, Светог Григорија Богослова и Светог Јована Златоустог), Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у малој Цркви у Тополи поводом храмовне славе. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након прочитаног Јеванђеља сабраном народу обратио се Митрополит Јован, рекавши између осталог: „Данас прослављамо Света Три Јерарха, тројицу учитеља рода хришћанскога. У тропару посвећеном овој тројици светитеља каже се да су они били учитељи васељене. Да није било њих, не бисмо могли толико да знамо о Богу, о Светој Тројици, о Светим Тајнама, о Цркви, о свету, и не бисмо могли да знамо, посебно, о Духу Светоме. У другом делу тропара каже се да су они даровали мир роду људском, не свој, него мир Божији. Род људски данас живи у немиру зато што се није помирио са Богом и зато што се није помирио са собом. На Светој Литургији се неколико пута спомиње мир, па се каже *мир свима, мир вама*. Молимо се да сиђе мир небески на земљу, а мир је сишао када је Господ сишао са неба. И док човек живи са Богом у миру, живи у миру и са другима. Ова тројица светитеља су светлили не собом него Христом и Црквом. На ову тројицу се односе и данашње јеванђелске речи: *ви сте светлост свету, не може се град сакрити кад на гори стоји*, не може се добро сакрити никада. И зато се каже и за свећу која се пали да се не ставља под суд него на свећњак да светли свима који су у кући. Господ наш Исус Христос је својом Божанском светлошћу обасјао свеколико биће човеково. По Христовој светлости и благодати данас прослављамо ову тројицу великих угодника Божијих Светог Василија Великог, Григорија Богослова и Јована Златоустог.“

После заамвоне молитве Митрополит Јован осветио је славске дарове и пресекао славски колач. Сабрање је настављено славским ручком у кући породице Горана Михаиловића.

Стеван Илић, ђакон

ПРОСЛАВА СРЕТЕЊА ГОСПОДЊЕГ И ДАНА ДРЖАВНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ОРАШЦУ

Обележавање празника Сreteња Господњег и Дана државности Републике Србије и ове године је започело Светом архијерејском Литургијом у храму Вазнесења Господњег у Орашцу код Аранђеловца. Свету Литургију је служио Митрополит шумадијски Г. Јован уз саслуживање Викарног Епископа хвостанског Алексеја и свештеника Епархије шумадијске.

Митрополит Јован је након прочитаног Светог Јеванђеља pouчио верни народ, рекавши између осталог: „Срећан данашњи празник Сreteња, срећан празник и наше Државности и нека је срећно и Богом благословено наше сабрање у овоме храму где смо дошли да литургијски прославимо овај велики празник. Човек који се не сретне са Богом овде на земљи, неће се срести са Њим ни на каквом другом месту. Бог је свуда присутан, а на првом месту у нашим срцима. Ако Га имамо у нашим срцима, онда га имамо свуда. Данас се радују небо и земља, јер је данас празник Сreteња, а реч *сreteње* долази од речи *срећа*. Данас је празник сусретања, празник дубоке, суштинске, духовне среће и радости, јер данас је после четрдесет дана од рођења Господ донет у храм, где су се сусрели небо и земља, вечност и време, пролазно и непролазно, где су се сусрели Бог и човек. Све што је човек од када зна за себе желео, за чим је чезнуо, о чему је сањао, све што је стварао, где год да је остављао своје трагове, носио је у себи суштинску потребу свога бића да се сретне са Богом. Господ наш Исус Христос, најпре својим рођењем и у празнику Сreteње показује да је љубављу и благодаћу својом одувек отворен не само за сусретање са нама људима, него и са целом творевином, јер и творевина је створена за спасење. Сreteње је празник у коме наш народ потврђује потребу за истинском слободом и свест да слобода нема без Христа, и да спољашња слобода, ма колико била достижна, уколико нема унутрашње слободе од смрти, од греха, од ђавола, слободе од своје гордости, егоизма, самољубивости, није права слобода. Нека је срећан и благословен данашњи празник, нека нам Господ помогне да непрестано чезнемо за сreteњем. Има ли ишта радосније за човека него да се сретне са

Богом? А када се сретне са Богом, он ће се срести и са ближњим.”

По Светој Литургији пререзан је славски колач, а потом је испред школе „Први српски устанак“ код споменика Вожду Карађорђу, Митрополит Јован извршио парастос за пострадале војнике у Српским устаничким борбама. Потом се окупљенима обратио Председник владе Републике Српске Саво Минић, након њега и Председник владе Републике Србије Ђуро Маџут, а потом је уследио културно-уметнички програм.

Немања Искић, протонамесник

ВЕЧЕРЊА ПРАШТАЊА У ХРАМУ СВЕТОГА САВЕ НА АЕРОДРОМУ

Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, молитвено је присуствовао вечерњој праштајућој служби, уочи Светог и Великог Поста. Служби је присуствовао велики број верника и ученици богословије Светог Јована Златоустог са својим професорима.

Вечерење богослужење служио је ректор богословије протојереј ставрофор др Зоран Крстић који се обратио присутнима рекавши између осталог: „Драги поштовани ученици, када човек у подмаклом животном добу крене негде, па заборави где је пошао, стане и не зна на коју ће страну, кажемо да је, нажалост, сенилан. Исто тако можемо да кажемо како целокупни род људски пати од деменције, јер већина људи не зна где је кренула. Ако би смо их питали, који је циљ нашег живота, почели би да наводе баналне циљеве, али тешко да би могли да дефинишу једини циљ људског живота. Неки хришћани, знајући циљ људског живота, млако ка њему иду. Или кажу, тешко је ово за нас. Дајте да направимо компромис између циља и пута. Често дешава да почнемо да правимо погодбе са Господом. Ја ћу Теби да дам мало од свога живота, а више ћу да посветим нечем што ниси Ти, па ћемо тако да нађемо компромис. То се обично заврши служењем духу овога света. За хришћане, циљ живота јесте Царство Небеско, и ту не постоје компромиси. Не Царство Небеско и нешто друго, него само Царство Небеско. На почетку Свете Литургије благосиљамо Царство Оца и Сина и Светог Духа, и означавамо где смо се упутили. Вечерас крећемо на пут. Често се Велики пост тако и означава. Крећемо на пут који налази своју пуноћу у Васкрсењу Христовом, који је Цар Царства Небеског. Постоји једна реч у коју бисмо могли све да ставимо. И зашто постимо, и зашто се кајемо, и куда идемо. Та реч је љубав. Све што знамо о Богу и сва дела у којима нам се Он открио, и стварање света, и стварање човека, и Његово Оваплоћење, и целокупни Његов живот, и Васкрсење, и Вознесење, и послање Светога Духа, све то може да стане у једну реч, а то је љубав. Ми смо позвани да љубављу одговоримо на Љубав Господњу. Узор за нас

је Пресвета Богородица. Она је одлучила, слободно, својом вољом, да да тело и крв. И тиме је показала шта Господ од нас жели. Он од нас жели не компромисе, већ цело наше срце. Све оно што ћемо радити, ако Бог да у Великом посту и постити, и на неки начин се подвизавати, за циљ има да Христа учини садржајем нашег живота. Са том жељом крећемо на пут коме је циљ Царство Небеско, а Господ Исус Христос постаје садржај нашег живота. Желим вам добар пост, добар подвиг, и ако Бог да дочекамо Васкрсење, у радости и миру Духа Светог.“

У наставку су присутни тражили опроштај једни од других да би измирили једни са другима ступили на пут подвига и поста.

Александар Ђорђевић, јереј

ЛИТИЈА У ЧАСТ ПОБЕДЕ ПРАВОСЛАВЉА У КРАГУЈЕВЦУ

Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован и братство Саборног храма, у Недељу Православља 1. Марта, организовали су Литију у част победе коју је Православна Црква извојевала над иконоборцима.

У Саборном храму Успења Пресвете Богородице, служено је вечерње богослужење у част победе Православља. У наставку богослужења, Митрополит Јован, свештенство и верни народ Епархије шумадијске кренули су у литију, носећи у рукама иконе светих. По повратку литије у храм, Митрополит Јован одслужио је Молебан и прочитан је Синодикон, донет 843. године у Цариграду, који садржи анатему или проклетство свих јеретика, посебно иконоборца, и похвалу за све ревнитеље Православне вере.

По многољетствију које су ђакони Саборног храма произнели на крају службе, Митрополит шумадијски се свештенству, монаштву и верном народу обратио беседом, рекавши између осталог: „Чином литије, ношењем светих икона и појањем тропара и црквених химни, показали смо да се придружимо светом народу Божијем који је у деветом веку, у дан победе Православља, прославио велики црквени догађај – окончање епохе иконоборства и потврду одлука Седмог васељенског сабора. На Седмом васељенском сабору проглашен је догмат који нам сведочи да је Бог, поставши човек, постао изобразив. То значи да је

својим оваплоћењем невидљиви и непојмљиви Господ примио човечански лик и да може бити представљен линијама и бојама. Не у виду обичног портрета, него у виду царственог лика Божијег, како га Црква кроз свој духовни опит познаје и сведочи. Бог је постао један од нас, не престајући да буде непојмљиви Бог. Још у речима Старога завета откривено нам је да смо створени по образу, по лику и по подобију Божијем. Гледајући једни друге, као што гледамо иконе, можемо да у другој препознамо лик Божији. Данашњи празник не говори само о насликаним иконама и о томе да је Бог постао изобразив, јер је постао човек, него нас подсећа и на то како треба да се односимо према чињеници да је сваки од нас икона Божија. Потврдивши поштовање икона као богоугодно, Црква је на сабору 842. године у Цариграду потврдила све истине православне вере. Идући у сусрет Васкрсењу Господа нашега Исуса Христа, на Недељу Православља исповедајмо своју веру у Свету Тројицу, живимо вером и чувајмо веру, да би она чувала нас. Чувајмо мир Божији у себи и будимо у миру са Христом, па ће тај мир заживети и око нас.“

По завршетку Молебна, старешина Саборног храма протојереј Дејан Марковић и братство Саборног храма, организовало је трпезу љубави за верни народ.

Срећко Зечевић, протојереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА КОЛУБАРСКО-ПОСАВСКОГ

У среду друге недеље Часног поста, 4. марта, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених Дарова у манастиру Телије колубарске надомак Лазаревца. Митрополиту Јовану саслуживали су свештеници Епархије шумадијске. Непосредно пре Литургије свештенство Колубарско-посавског намесништва исповедио је игуман манастира Денковац, архимандрит Онуфрије. У литургијском сабрању учествовао је и причестио велики број верних.

Митрополит Јован је поучио верни народ рекавши између осталог: „Данас је овде, као што сте видели, била исповест свештенства Колубарског намесништва. То све нас подсећа да треба да се што чешће

исповедамо и причешћујемо, а посебно да то чинимо у току поста. Кад постимо треба да се више молимо и да чинимо милостињу, да очистимо душу и тело. Пост треба да раздрма успаване. Да се сетимо себе, своје душе и спасења. Пост је благопријатан Богу када се уздржавамо од злобе, пакости и мржње. Пост нас позива на покајање, а покајати се значи потрудити се да се променимо. Онај који не признаје своје грешно стање никад неће доћи у покајање, а без покајања нема спасења. Треба да заиста постимо од мрсне хране али и од свих недела, и бићемо ослобођени од гордости, а тамо где се човек ослободи фрустрација, сујете и гордости, тамо долази благодат.“

После Свете Литургије, прочитан је реферат „Свето Писмо у животу Цркве“, који је припремио протојереј ставрофор Војислав Одавић, парох петчански. Након тога уследила је дискусија о ономе што је у реферату речено. Духовно сабрање завршено је очинском поуком Митрополита Јована и трпезом љубави коју је припремило братство ове светиње на челу са игуманом Евстатијем.

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ЈАСЕНИЧКОГ

У петак, 6. марта, када Света Црква прославља Преподобног Тимотеја Пустињака и Светог Евстатија Антиохијског, у храму Свете Петке у Смедеревској Паланци Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених Дарова, уз саслуживање архимандрита Онуфрија, игумана манастира Денковац и свештеника Епархије шумадијске. Пре литургијског сабрања, исповест свештенства јасеничког намесништва је извршио архимандрит Онуфрије. У литургијском сабрању учествовало је велико мноштво верног народа, који је приступио Светој Тајни причешћа.

Митрополит Јован се обратио сабраном народу рекавши између осталог: „Ако смо, уз телесни пост, придодали и више молитве, ако смо умножили добра дела и трудили се да обуздамо страсти, онда смо сигурно осетили благодатно дејство поста. А благодатно дејство поста је велико. Оно мења чита-

во човеково биће. Значај поста и молитве потврђује и Господ, који каже да се постом и молитвом изгоне демони. Пост нас позива на покајање и води ка смирењу. Ако немамо смирења и ако нисмо од Бога тражили да нам дарује смирење, нисмо се променили. Остали смо исти, само што не једемо исту храну као пре поста. Док је Адам постио у рају, није се отуђио од Бога, али када је престао да пости, када је послушао наговор нечастивога, пао је. Често не видимо своје стање, не видимо своје грехе, али зато осуђујемо другога. Пост нас уводи у нас саме само ако је праћен молитвом и смирењем. Пост није само уздржавање од мрсне хране, већ и уздржање од зла: од мржње, од оговарања, од осуђивања, од похлепе, од злобе. Пост је духовно путовање. Нека нам Господ помогне да тим путем прођемо достојно и да у радости дочекамо славно Васкрсење Христово.“

Након Свете Литургије прочитан је реферат на тему „Васкрс – Празник над празницима“, који је изложио протонамесник Далибор Зарић, привремени парох друге паланачке парохије при храму Свете Петке.

Борђе Одавић, ђакон

МИНИСТАР НЕНАД ПОПОВИЋ ПОСЕТИО МИТРОПОЛИТА ШУМАДИЈСКОГ ЈОВАНА

Министар без портфеља у Влади Републике Србије задужен за међународну економску сарадњу Ненад Поповић посетио је Архиепископа крагујевачког и Митрополита шумадијског Г. Јована у Крагујевцу, 10. марта. Током сусрета вођен је срдчан и садржајан разговор о значају очувања духовних, културних и националних вредности, као и о улози Цркве у савременом друштву и значају сарадње између Цркве и државе.

У знак благодарности допринос неговању духовних и националних вредности, Митрополит Јован је министру Поповићу уручио Орден крагујевачких мученика другог реда. Том приликом истакнут је значај сећања на крагујевачке мученике и очувања успомене на њихово страдање, које заузима посебно место у духовном и историјском памћењу српског народа. У склопу пријема у Епархијском дому, министар Поповић је обишао и Саборни храм Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, где се упознао са његовом историјом и значајем за духовни живот верног народа Крагујевца и читаве Епархије шумадијске.

Посета је протекла у срдочној атмосфери, уз подстрек за даље неговање добрих односа и сарадње на пољу очувања духовних и културних вредности.

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА КОСМАЈСКОГ

У среду треће недеље Великог поста, 11. марта, Његово високопреосвештенство Митрополит шу-

мадијски Г. Јован, служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог Георгија у Поповићу, уз саслужење свештенства и монаштва архијерејског намесништва космајског. Литургијском сабрању претходила је Света тајна исповести свештенства космајског намесништва, а исповедник је био архимандрит Јефтимије (Јутрша), настојатељ манастира Јошаница.

Митрополит Јован је поучио верни народ и свештенство рекавши између осталог: „Дејство поста ћемо осетити ако смо постили уз молитву и добра дела, а пре свега у смирењу. Када уђемо у најважнију врлину хришћанску – смирење, почињемо да улазимо у себе и да видимо какав је наш унутрашњи човек. Ако живимо по вери, онда вером уселјавамо Бога у себе. Уз пост треба да појачамо и молитву. Бог је установио пост када је рекао Адаму и Еви да једу са сваког дрвета у рају, осим са једног. Не зато што је Бог хтео нешто да ускрати човеку, него да га сачува у послушности. Када човек наруши послушност, нарушава свој однос са Богом. Господ је рекао да се постом и молитвом и демони изгоне. Али најпре треба да истерамо гордост из свога срца. Да се смиримо пред Богом и пред људима. Причешћујући се примамо самог Христа. Да би се Бог уселио у нас, потребно је да очистимо своје срце и ум. Човек је сасуд Божији. Ако не чистимо тај сасуд, Бог неће ући у њега. Зато нас пост уводи у покајање. Покајање је процес који траје читав живот.“

Након Свете Литургије уследило је читање реферата на тему „У Христу Васкрсом једно постају небо и земља, анђели и људи, преци и потомци“, који је припремио јереј Милош Кузмановић из Стојника, након чега је отворен разговор у коме је учествовало свештенство подручног намесништва. Заједничарење је настављено на трпези љубави, коју је уприличио старшина храма, протојереј Марко Стевановић са својом породицом. Долазак Његовог Високопреосвештенства био је и ове године повод да ученици Веронауке Основне школе у Малој Иванчи и Поповићу припреме драмски програм под називом „Васкршњи час“.

Бојан Миленовић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА БЕЛИЧКОГ

У петак 3. седмице Васкршњег поста, 13. марта, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у цркви Светих Архангела Михаила и Гаврила у Јагодини, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Уочи овог дана, архимандрит Онуфрије (Вранић) извршио је Свету тајну исповести над свештенством архијерејског намесништва беличког.

Након причешћа свештенства Митрополит Јован је произнео беседу, рекавши између осталог: „Ако бисмо питали шта је пост, одговор би био – уздржање. То је најбоља дефиниција поста. Као што се уздржавам од неке врсте хране, тако треба да се уздржавам од свега онога што ме одваја од Бога и од ближњег свог. Уздржање на првом месту од греха. Све док не дођемо до сазнања да смо грешнији од других, неће у нама прорадити благодатно дејство покајања. Пост нас уводи на првом месту у смирење. Господ од нас мало тражи, а даје нам много. Хришћанин који има смирења и вере, сматра да није достојан тога што му Бог даје. А Господ нам даје себе. Ако у нашем срцу нема места за другога, верујте ми, нема места ни за Бога. А тај други је икона Божија, слика Божија, прилика Божија. И чим другога не можеш да сместиш у себи, не можеш ни Бога. А зашто не можемо другога да сместимо у себи? Од своје гордости, од своје пуноће, а не од пуноће Духа Светога. Пост нас уводи у покајање, а без покајања нема спасења, јер греси нас одвајају од Бога, и од нас самих, и једне од других. Кад нам се успава савест онда нема ни жеље да се исправља, да се поправља. Свети Оци кажу: `Ако никада, онда ће се савест човекова пробудити у оном времену када човек изађе пред Лице Божије`. Зато чувајмо своју савест, не прљајмо се нечистотом.“

После богослужења уследило је послужење и читање реферата „Христово васкрсење је граница светова“ јереја Јована Кушића, пароха багрданског. У наставку је организована дискусија о реферати.

Угљеша Урошевић, вероучитељ

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ЛЕПЕНИЧКОГ

У среду 18. марта, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светих апостола Петра и Павла у крагујевачком насељу Грошница поводом исповести свештенства архијерејског намесништва лепеничког. Митрополиту Јовану су саслуживали архимандрит Петар Драгојловић, игуман манастира Пиносава, и свештеници Епархије шумадијске.

Верном народу се обратио Митрополит Јован рекавши између осталог: „Пост нам је дат да би кроз пост и молитву очистили душу и тело. Најкраћа дефиниција поста јесте уздржање, али не само од мрсне хране, већ и од греха, злобе, пакости, мржње, оговарања, осуђивања. Господ Исус Христос рекао је да се и ђаволи помоћу поста и молитве изгоне. Али немамо ли смирења, онда нам ништа не вреди ни пост, ни молитва, јер темељ сваке хришћанске врлине јесте управо смирење. Да не бисмо малаксали до краја поста, Црква нам је изнела Крст да га целивамо, да би, целивајући Крст Христов, целивали у исто време и ране Христове које је Он на Крсту поднео. Целивајући Крст, са смирењем, са побожношћу, са вером, ми добијамо силу часног Крста. И та сила ће нас водити и руководити. Крст је наш животни пут. Христос каже, ко не узме крста свога и не пође замном не може бити мој ученик. Је смо ли спремни да узмемо крст свој, да узмемо своју свакодневницу, и да за све што нас данас снађе заблагодаримо Богу? Јер ако не умемо да заблагодаримо, онда не умемо да се молимо. Ако не умемо да се молимо, онда не умемо да разговарамо са Богом. Онда не умемо да разговарамо ни са ближњима онако како би требало да буде разговор људи који су икона Божија.“

Након Свете Литургије и причешћа верног народа, свештенство Лепеничког намесништва је приступило обради рада који је приредио ђакон Стефан Јанковић на тему „Оживљавање Литургијске побожности“. Након тога уследила је дискусија на задату тему.

Мирослав Василијевић, протођакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА РАЧАНСКОГ

Дана 20. марта, када наша Црква слави Седам свештеномученика Херсонских, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Успенија Пресвете Богородице у Саранову, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Пре почетка Литургије свештенство рачанског намесништва је исповедио настојатељ манастира Ћелије, протосињел Евстатије Драгојевић. Духовну радост употпунили су активним учешћем многобројни верници из Саранова и велики број деце.

Митрополит Јован одржао је беседу, рекавши између осталог: „Пост има огроман духовни значај. Ако правилно постимо и ако се молимо како треба, онда ћемо схватити да је пост темељ сваке хришћанске врлине. Пост нам помаже да се променимо, да се изменимо. Бог је установио пост у рају да би прве људе довео у послушност. Нису то наши прародитељи испунили и увели су читав род људски у непослушност. Али, дошао је Господ, Спаситељ наш, Онај који једини може и хоће сваког од нас да спасе, ако ми хоћемо. Пост помаже да укротимо своје страсти и да одступимо своје воље, и да се у нама врши воља Божија. Кад не радимо на свом спасењу, не радимо ни на спасењу другог, а ми хришћани не треба да будемо себични ни у чему, па чак ни у молитви, па да се само молимо за себе. Хришћанин је одговоран за сваког другог и сви су одговорни за једног. Не можемо умилостивити Бога ако се не смиримо пред Богом, пред Црквом као Телом Христовим и пред ближњима. Нека нам Господ помогне да са радосћу постећи, молећи се, уздржавајући се, у радости прославимо Васкрсење Христово.“

После Литургије протојереј Влада Бранисављевић је прочитао реферат на тему „Дар новог живота у Христу“, после ког је уследила дискусија свештенства. На крају духовног сабрања уприличена је трпеза љубави коју је припремио јереј Мирољуб Блажић са верујућим народом Саранова.

Горан Живковић, протонамесник

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА КРАГУЈЕВАЧКОГ

У уторак 24. марта са благословом Његовог високопреосвештенства Митрополита шумадијског Г. Јована, у Саборном храму у Крагујевцу, извршена је исповест крагујевачког намесништва. Исповедник је био високопреподобни архимандрит Петар, старешина манастира Пиносава. У среду 25. марта, Митрополит Јован, служио је Литургију Пређеосвећених дарова у Саборном храму у Крагујевцу. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Част да изнесе литургијску беседу имао је протонамесник Бранислав Матић, који је рекао између осталог: „Стојимо данас у овој светињи пред лицем Бога живог, ослушкујући молитвену тишину Великог поста и доживљавајући истинску лепоту православља у Литургији Пређеосвећених дарова. Налазимо се у Глупној недељи Великог поста, у времену када Црква као да утишава све спољашње звукове да бисмо могли да чујемо оно најважније, а то је глас Божији у своме срцу. У овим данима Црква нас ставља пред лик велике покајнице, Преподобне Марије Египћанке. Њен живот је сведочанство да не постоји грех који се неће опростити, осим греха непокајаног, јер сам Господ вели: 'Не дођох да позовем праведнике, него грешнике на покајање.', али такође сведочи да нема покајања без борбе. Ова седмица нас позива да заћутимо, јер док човек не утиша себе, не може чути Бога. Управо вечерас кроз Велики канон Светог Андреје, Црква ће нас још једном као и на почетку овога поста кроз примере из Светог Писма Старог и Новог Завета подсетити какви смо и какви треба да будемо. Синоћ смо се Исповедили и омили сузама покајања своју огреховљену душу коју Милостиви Самарјанин благодаћу зацељује, оживотворава, чудесно чини широм од небеса јер у молитвеној тишини у њу стаје цео свет. Велики подвижник и један од највећих психолога, Свети Јован Лествичник је говорио: „Покајање је обнова крштења, уговор са Богом о новом животу.“

Након Литургије уследило је читање реферата на тему: „Истинити и лажни духовни ауторитет“ од стране ђакона Лазара Марјановића. Потом је уследила дискусија у којој су учествовали сви присутни. Духовни празник је заокружен трпезом љубави, коју је ор-

ганизовао архијерејски намесник Крагујевачки Рајко Стефановић.

Срећко Зечевић, протојереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ОПЛЕНАЧКОГ

У петак 27. марта у раним јутарњим часовима, са благословом Његовог високопреосвештенства Митрополита шумадијског Г. Јована, у храму Светих Козме и Дамјана у Загорици, извршена је исповест свештенства опленачког намесништва. Исповедник је био протосинђел Сионије (Зорић), игуман манастира Тресије. Након исповести Митрополит Јован је служио Литургију Пређеосвећених Дарова, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

После причешћа свештенства сабраном народу беседио је Митрополит Јован, рекавши између осталог: „Треба да имамо јаку веру да је причешће истинито Тело и Крв Христова, и да кроз причешће долазимо у најприсније сједињење са Господом нашим Исусом Христом. Ако имамо Бога у себи, имаћемо све оно што је божанско, све оно што нас води спасењу. Ако имамо Бога у себи, онда ће имати места у нама и за ближњег. Ако нема Бога у нама, онда смо, како каже апостол Павле, звоно које јечи или кимвал који звечи. Без Бога све је у човеку празно и човек постаје као разваљена кућа која нема ни врата, ни прозора, па онда свако који пролази поред те куће убацује прљавштину. Али Господ нам је дао себе, да се можемо очистити Њиме, дао нам је Тело своје, дао нам је Крв своју, дао нам је свете Тајне и врлине, да се освећујемо и просвећујемо. Пост је време када треба да сагледамо свој духовни живот, свој однос према Богу и према ближњима. Бог од нас тражи да волимо ближњег, јер је сваки човек икона Божија. Бог зна наше грехе, али жели да их исповедамо, да их кажемо пред свештеником и да добијемо опроштај кроз покајање. Пост нас уводи у литургијску, али и у личну молитву. Она је за све крштене људе. У Литургији се молимо да нам Господ опрости грехе, да се причестимо, да добијемо спасење. Поред заједничке, треба да имамо и личну молитву. Посебно Исусову молитву. Она гласи: `Господе, Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешног`. Ову молитву може свако да научи напамет и да је изговара у свим приликама и неприликама.“

Након Литургије уследило је читање реферата на тему: „Радост празничног времена“, који је припремио протојереј Дејан Динић. Потом је уследила дискусија у којој су учествовали сви присутни. Сабрање је настављено трпезом љубави, коју је припремио јереј Немања Радојичић.

Стеван Илић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ЛЕВАЧКОГ

У понедељак, шесте недеље Часног Поста, у раним јутарњим часовима, обављена је Света Тајна Исповести свештеника архијерејског намесништва Левачког у Опарићу. Исповедник је био протосинђел Евстатије (Драгојевић), игуман манастира Светог Георгија из Ћелија. Након Свете Тајне Исповести, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Литургију Пређеосвећених Дарова у храму Светог Цара Константина и царице Јелене, уз саслужење свештенства Епархије шумадијске.

Непосредно пред Свето Причешће, Митрополит се обратио присутнима рекавши између осталог: „Пост не можемо да одвојимо од молитве, као ни молитву од поста. Али када удружимо пост и молитву, онда видимо како нас пост смирава. Пост се не састоји се само од не једења мрсне хране. Пост нам говори да обратимо пажњу на себе. Не на спољашњост, нас је Бог споља украсио онако како је Он хтео, а ми сада хоћемо да украсимо себе и на другачији начин. Ако имаш љубав према ближњем и кад се огрешти о тебе, ти ћеш опростити. Јер је и Бог опростио свима онима који су га погрдно називали. И ми са Христом треба да кажемо: `Оче опрости им, јер не знају шта раде`. Јесмо ли спремни да опростимо? Или мислимо сви треба мени да опросте, ја не треба никоме да праштам. Молимо се Богу да нам Бог помогне да опростимо, да будемо у миру са Богом, са собом и једни са другима.“

Опростити не можемо ако се не смиримо. Величина је у признавању греха, а не у оправдању греха, јер док год говориш о себи узвишено, знај да себе закопаваш. Удубимо се у молитву, у смирење, у љубав, како бисмо могли да осетимо радост Васкрсења. То је радост над радостима, зато што је Бог својом смрћу победио смрт и даровао нам живот вечни.“

Након Свете Литургије, уследило је читање реферата на тему „Крстолики доживљај времена“. Реферат је припремио јереј Стефан Васиљевић. Потом је уследила дискусија у којој су сви присутни узели учешће. На крају овог духовног сабрања уприличена је трпеза љубави, коју је припремио јереј Зоран Гојић, са свештеницима левачког намесништва.

Срђан Ђорђевић, свештеник

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ОРАШАЧКОГ

Дана 1. априла, у храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, Литургију Пређеосвећених Дарова служио је Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Пре Литургије је архимандрит Онуфрије (Вранић), игуман манастира

Денковца, извршио исповест свештенства орашачког намесништва.

Митрополит Јован је верне поучио својом беседом, рекавши између осталог: „Пост је благослов Божији који нам је дат да постећи и молећи се чистимо душу и тело. Треба постити са радошћу, јер ће нам пост појачати молитву и добра дела, помоћи ће нам да се смиравамо и кајемо, јер без покајања не можемо ући у Царство Небеско. Прошле недеље смо славили Свету Марију Египћанку, велику грешницу, која је признала себи да је грешна, па се покајала и молила четрдесет седам година у пустињи. Бог јој је примио покајање и ми данас највећу грешницу тога времена слаavimo као велику светитељку. Када кренемо да неке учинимо зло, треба да се запитамо можемо ли поднети осуду сопствене савести. Хоћемо ли моћи да се оправдавамо пред Богом као што се оправдавамо пред људима кад учинимо неку грешку? Нећемо. Данас ћемо се причестити, данас ћемо се сјединити са Христом, данас ћемо Христа примити у себе, данас ћемо постати мали Христоси, јер у причешћу примамо истинско Тело и истинску Крв Христову. Бог нам је милостиво дао себе ради вечног живота и ради опраштања грехова. Литургија се и служи искључиво због причешћа. Неко ће казати, нисам достојан. Ево, и ја кажем пред свима вама, нисам достојан да се

причестим. Али верујем и молим се Богу да ми увећа веру. Дајте да ових дана појачамо молитву, јер пред нама је велика, страсна, страдална недеља. Сећајмо се страдања Христових. Сећајмо се да нас је Господ крвљу својом искупио, да би доживели праву радост највећег и најрадоснијег празника, а то је Васкрсење Христово.“

Након Свете Литургије у сали парохијског дома свој реферат на тему „Смисао Хришћанског подвига“ је изнео јереј Дејан Обрадовић, а након читања реферата се повео разговор о овој теми.

Немања Искић, протонамесник

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА БЕЉАНИЧКОГ

У четвртак, 2. априла, у храму Светог Јована Крститеља у Мељаку, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Литургију Пређеосвећених Дарова, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Пре Литургије, архимандрит Онуфрије, игуман манастира Денковца, исповедио је свештенике бељаничког намесништва.

После причешћа свештенства, уследила је беседа Митрополита Јована, који је рекао између осталог: „Налазимо се при крају Васкршњег поста и време је да сумирамо у чему нам је прошао овај благословени период. Да ли само у томе што нисмо јели мрсну храну или смо посвећивали већу пажњу своме спасењу? Пост је заповест Божија и благослов Божији. Ако тако схватимо пост, онда ћемо осетити радост у души и телу што смо постили. Зато што постом чистимо и душу и тело. Ако наш пост није пратила молитва, онда нисмо спремни ни да тражимо опроштај од Бога. Бог није далеко, Он је у нашим срцима. Ако га нема у нашим срцима, нема га нигде. Пост је средство да дођемо до циља, до Христа, до Царства Небеског, до спознања истине. Бог нас је створио за вечност. Ми својим животом, својим делима или неделима, отварамо врата раја или их затварамо. Зато треба у себи да гајимо Божију мудрост. А почетак мудрости, како каже Премудри Соломон, јесте страх Божији. Не телесни, него унутрашњи, духовни страх да се не огрешимо о Онога кога волимо. Нека нам Господ помогне да се истински радујемо, а радости нема без Господа. Нека нам Јеванђеље буде центар живота и огледало у

коме ћемо видети себе онаквима какви јесмо. Бог је милостив, Бог је љубав, а љубав прашта.“

После Литургије одржан је састанак свештеника бељаничког намесништва, на којем је прочитан реферат протонамесника Душана Мучибабћа на тему „Оживљавање Васкршњег етоса“. Након читања реферата уследила је дискусија и поука Митрополита. После састанка, приређена је трпеза љубави за све окупљене.

Владимир Димић, протојереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА МЛАДЕНОВАЧКОГ

Дана 3. априла, у петак Цветне недеље Великог поста, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Литургију Пређеосвећених Дарова у храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу, усаслужење свештенства Епархије шумадијске. Пре Литургије обављена је исповест свештенства архијерејског намесништва младеновачког, а исповедник је био протосинђел Евстатије (Драгојевић), игуман манастира Ћелије колубарске.

У богонадахнутој беседи наш Архијереј је између осталог рекао: „Налазимо се на крају шесте седмице Васкршњег поста. За три дана ући ћемо у Страсну седмицу. Страсна или Страдална седмица говори зашто је Господ дошао у овај свет, зашто је страдао, прикован на крст, пљуван, поруган, зашто је називан ђаволом. Удубимо се у богослужење Страдалне седмице, да би кроз веру проживљавали све што је Господ учинио ради нас и ради нашег спасења. Ако будемо тако чинили осетићемо радост празника Васкрсења Христовог. Васкрсење Христово је празник над празником. Или, како Свети оци кажу, радост над радостима. Господ је својим Васкрсењем победио смрт, грех и ђавола, и нама даровао живот вечни. Да би се зарадовали Васкрсењу Христовом, треба да се припремамо душом и телом. Пост нам помаже да очистимо душу и тело. Треба да припремимо душу и срце, да се у њих усели Господ. Ако нема Бога у срцу, немојмо га тражити ни на небу, ни на земљи. Ако га немаш у себи, немаш га нигде. Човек који има Бога у себи и живи Богом, трудиће се да не учини никак-

во зло. Пост нам је дат као благослов, али и као закон. Постити значи уздржавати се. Пост није само у неједењу мрсне хране, али јесте и у томе, јер је и то заповест Божија. Али много веће од неједења мрсне хране је да се одричемо ружних навика, грешних дела и грешних мисли. И у томе ће нам пост помоћи, тако што нас уводи у молитву, а молитва нас уводи у смирење. Ако немамо смирење, ниједну другу врлину не можемо да остваримо. Смирити се значи прихватити Бога, служити Богу и ближњем, у смирењу, а не у гордости.“

Након Евхаристије, сабрање је настављено у парохијском дому младеновачке цркве, где је протонамесник Бојан Вићовац, парох јагњилски, изложио реферат на тему „Милосрђе у посту“. После дискусије Митрополит Јован је похвалио рад и разговор у вези са њим. Након тога приступило се трпези љубави, коју је припремило братство храма Успења Пресвете Богородице у Младеновцу.

Марко Јефтић, протонамесник

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР

**ЕПАРХИЈЕ
ШУМАДИЈСКЕ**

**ИНТЕРНЕТ
ПРОДАВНИЦА
ЦРКВЕНИХ
ПРЕДМЕТА
ЗА ЦЕО СВЕТ**

www.eparhija.com

**ОПРЕМА ЗА ХРАМОВЕ
ОПРЕМА ЗА СВЕШТЕНСТВО
ИКОНЕ, КРСТОВИ, ТАМЈАН
ФИЛИГРАНСКИ ПРОГРАМ
ЈЕВАНЂЕЉА, КЊИГЕ
ЦРКВЕНИ АРТИКЛИ**

www.eparhija.com

Педесет пет година живота на трновитом путу од монаха Јована 1971. до Архиепископа крагујевачког и Митрополита шумадијског 2026

„ТАКАВ НАМ АРХИЈЕРЕЈ ТРЕБАШЕ“

Поводом 2026 година Хришћанства, 840 година од оснивања манастира Студенице, 827 година Хиландара, 637 година од боја на Косову и 222 године од слободарског устанка великог Војска Карађорђа Петровића

„Предај Господу пут свој и уздај се у Њега, и Он ће учинити као светлост правду твоју“ (Пс. 26, 5)

Постоје људи у нашим животима са којима се понекад сретнемо у пролазу на улици, у позоришном фоајеу или биоскопу, у пекари или код фризера, на степеништу зграде у којој живимо, или са њима разговарамо телефоном, и питамо се: Како си? Можеш ли? Шта радиш? То су људи са којима свакодневно делимо живот. Нису то људи са којима живимо у заједници, са којима радимо или послујемо, или они чије бројеве телефона чувамо у телефонском именику и јавимо се само онда кад нам требају. Не нису! То су обични људи. И да не набрајам.

Међутим, има и оних у нашим животима, којима љубимо руку, очински загрлимо, поклонимо се, затражимо благослов, и не размишљајући о томе да је Бог за нас који смо крштени и који верујемо у Христа, баш међу њима сакрио своје поруке. „Онај који стоји на месту Божјем где је Христос, тамо где је васељенска Црква и око кога је верни народ у Литургијском сабрању“ (део из проповеди Епископа др. Игнатија на првом братском састанку са свештенством шумадијске Епархије, 23. 11. 2023. године у Саборној цркви у Крагујевцу). Имамо Анђела чувара, који је у њима сакрио сву мудрост, већу од оне коју ми имамо, а пустио нас да живимо у искушењима. Да падамо и

ако имамо среће да устанемо, и да Он, у лику пријатеља буде ту поред нас и пружи руку.

Ја познајем једног таквог човека кога имам за све: Првосвештеника, Архиепископа, Митрополита, Духовника и драгог пријатеља, у коме је Бог сакрио све оно што вреди, високопреосвећеног Архиепископа крагујевачког и Митрополита шумадијског Господина Јована.

„Не бој се, с тобом ћу бити и нећу те оставити“ (ИНав 1, 5)

Високопреосвећени Архиепископ крагујевачки и Митрополит шумадијски Јован родио се 11. септембра 1950. године у селу Добрачи код Ариља, вољом високочасних родитеља и Божјим благословом, од оца Радојка и мајке Стане у вишечлавној породици, у којој је одрастао са много деце. Било је то оно време након Другог светског рата које карактерише однос Цркве и комунистичке државе, чија се централна концепција заснивала на секуларизациј, атеизацији и антирелигиозној кампањи. Црква је сматрана противником новог поретка, тако да је била одвојена од државе, и на сваки могући начин комунистичка власт је спроводила политику сузбијања утицаја Цркве, државни прогон свештеника и многобројна финансијска ограничења црквама и манастирима, конфискација имовине и још много тога.

Јован (световно Јовица) дечак од 11 година, ђак четвртог разреда основне школе у Добрачи, имао је „срећу и благослов што је имао дивне родитеље и што се у кући са тако много деце живело строже него што се, тешко је данас поверовати, живело у манастиру. Цела породица је морала да буде у манастиру на јутарњој и вечерњој молитви а свако јутро и вече у кући, протицало је у заједничким молитвама“ (Владика Јован, „Каленић“ 5/2023, стр. 2).

Из такве средине, надахнут великом љубављу према Богу и вером у Христа (читава породица је припадала богомољачком покрету Владике Николаја Велимировића), једног раног јануарског јутра 1961. го-

дине на Богојављење, после учешћа на Литургији, на позив Игумана Касијана, Јован привремено остаје у манастиру и тако са 11 година постаје, ђак-искушеник у оближњем Светоархангелском манастиру Клисуре.

„Након девет месеци проведених у манастиру Клисуре, у децембру 1963. године искушеник Јован прелази у манастир Студеницу, у коме је нешто раније за старешину студеничке лавре, био постављен игуман Јулијан, пређашни игуман манастира Рача. И ту, у студеничком братству, уз оца Јулијана и врло телолошки образованог јеромонаха Симеона, потоњег духовника искушеника Јована, израстао је млади искушеник Јован из Добраче“ (Извор: Википедија, Биографија, Владика Јован 2014).

Пролазили су дани, недеље, месеци... Смењивала се годишња доба: пролећа, лета, јесени зиме. Ређале су се године. Много је воде протекло реком Моравицим покрај манастира Клисуре, у коме је ђак-искушеник Јован провео девет месеци са својом манастирском обитељи и много воде је протекло реком Студеницом покрај манастира Студеница, у кога је искушеник Јован 1963. био премештен, и у коме је почео да стиче своје право духовно искуство уз мошти студеничких светитеља, Симеона Мироточивог, Симеона монаха, Првовенчаног краља Стефана и Свету Анастасију Српску.

До његовог поласка у прву послератну Монашку школу Српске православне цркве, 1967. године у манастиру Острогу, пружила ми се прилика 1965. године да се сретнем са искушеником Јованом, приликом моје посете манастиру као студента треће године архитектонско-грађевинског факултета у Нишу. Била је то прва факултативна посета манастиру када се положај цркве прилагођавао у тражењу одрживог модела односа са државом у периоду који је трајао од 1953. до половине 1965. године.

После обиласка Богородичине цркве и сачуваних гробова два студеничка игумана Игњатија и Дионисија, посебно нас је импресионирала унутрашњост храма који је био препун детаља са мермерним скулптурама израђеним у последњим деценијама 12. века, као и изузетно добро сачуване фреске из времена када је игуман био Свети Сава. Свакако, поред Богородичине Цркве посетили смо обновљени комплекс краља Уроша и задужбину великог студеничког ктитора Светог краља Милутина, тзв. „Краљеву цркву“. Мали предах и укрепљење познатим манастирским белим вином, потражили смо на отвореном трему манастир-

ског конака са источне стране манастирске порте, где нас је, са осталом манастирском братијом, служио искушеник Јован.

Био је то мој први сусрет са искушеником Јованом, потоњим монахом Јованом, 1971. године јерођаконом, јеромонахом 1973. године, намесником и замеником игумана студеничког Јулијана и Симеона, 1976. године, и игуманом студеничким 1980. године, „да би након одликовања Епископа Стефана са свим монашким чиновима био произведен у синђела 1983, протосинђела 1987. и архимандрита 1989. године (Извор: Википедија, Биографија Владике Јована 2014).

Након четири године служења у својству Архимандрита, у „Богородичиној цркви манастира Студенице, на празник Чудотворне Иконе Богородице тројеручице Хиландарске и редовном заседању Светог архијерејског Сабора, 25. маја 1993. године, бива изабран за Епископа тетовског са свим правима епархијског архијереја и викара Патријарха Павла, а потом 18. септембра 1994. године и устоличен за Архијереја западноамеричке епархије у Саборном храму Стефана Првовенчаног у Алхамбри (Калифорнија)“ (Извор: Википедија, Биографија Владике Јована 2014).

На дужности Архијереја западноамеричке Епархије провео је четири године, да би након тога и тридесет једне године пређеног монашког пута, од монашког пострига 1971. године, монах Јован „1. септембра 2002. године, одлуком Светог архијерејског сабора у мају 2002. године био изабран за трећег по реду надлежног архијереја Шумадијске епархије, а само пет месеци касније, 1. 9. 2002. године, Владика Јован „у препуној Саборној цркви, поред великог броја верника, свештеника и монаштва из целе СПЦ, својим присуством су ово духовно славље увелича-

ли многи Епископи, престонаследник Александар Карађорђевић са сином Филипом, чланови Крунског Савета, секретар за веру, републички министар вера, представници Римокатоличке вере, представници власти и многи из културног и јавног живота у Србији“ (Извор: Гласник СПЦ, 9. 9. 2002. стр. 226).

Тог дана, на богослужењу и устоличењу Владике Јована, поред напред поменутих званица, био сам присутан и ја, у својству председника црквене општине јагодинске (2000 – 2007) са свештенством и монашвом беличког намесништва, предвођени бла-

жене успомене протојерејем ставрофором Радославом Станковићем. *Био је то мој други непосредан сусрет са Владиком Јованом, који ћу памтити до краја свог живота.*

За време мог председниковања ЦО јагодинске, од 2002. до 2007. Године, имао сам ту срећу да се у току године по неколико пута сретнем са Владиком Јованом у Јагодини и парохијским црквама у беличком намесништву, да му пожелим добродошлицу, да присуствујем Светој Литургији, да упијам сваку његову изговорену реч на проповеди, једноставно његово присуство било је лек за моју душу, благослов од Господа, окрепљење за тело, празник.

Хвалећи монашке и духовне врлине Владике Јована, записао је једном приликом блажене успомене професор прота Радован Биговић: „Само Бог зна колики је број оних који су у сусрету са њим духовно прогледали, заволели Православље и учинили своје биће пријемчивијим за Божанске силе и енергије. Бог га је обдарио анђеоским гласом да литургише и богослужи, суптилном интелегенцијом, проповедничко-мисионарским даром, смислом да управља и организује, благом нарави, присношћу и дечијим осмехом – даром да допре до сваког људског срца.“

Сећам се речи Владике Василија (предходни администратор шумадијске Епархије) који је, приликом уручења пастирског жезла, Владики Јовану честитао устоличење на трон шумадијских Епископа, следећим речима: „Ретко радостан дан за Шумадију, град Крагујевац, за катедрални храм овог града, за преподобно монаштво, часно свештенство и благо-

честиве вернике, народ Православне српске цркве ове богом чуване Епархије“ (извод из приступне беседе Владике Василија 1. 9. 2002).

Владика Јован је Архиепископ и Митрополит који је цео свој живот посветио Богу и црквеној заједници, својом посвећеношћу, храброшћу и љубављу, једном речју светионик вере и духовне снаге за све нас. „Такав нам Архијереј требаше“ (предговор из књиге, „Споменица Епископу шумадијском Јовану“).

Ових дана, тачније 24. априла 2026. године, прославићемо педесет пет година живота (1971 – 2026) на пређеном трновитом путу од искушеника и монаха Јована, и двадесет четири године (2002 – 2026), „проповеди Благих вести о Богу међу нама и Царству Божијем“, на трону Епископа крагујевачког и Митрополита шумадијског (Каленић, 6/23, стр. 11).

Педесет пет година свештеничког труда и педесет пет година истрајности у монашком подвигу, није ни мало лако, што је за памћење и сваку похвалу.

За овакав подвиг Владика Николај каже: „Насупрот нестрпљењу, не стоји стрпљење, него стоји мудрост. Нестрпљење је суштина греха а суштина је заправо у томе да човек изражава став да све може сам, да

му не треба нико. Све то што може брзо ће завршити, једноставно да је спреман то да уради, а насупрот нестрпљењу стоји животна и Божија мудрост да трпимо и оно што није за трпљење – да будемо свесни да не можемо све да знамо и да истрајавамо на Христовом путу“.

И на крају, шта још рећи, већ да честитајући педесет пети јубилеј драгом Владики и Митрополиту Јовану, часно свештенство, монаштво, верни народ Епархије шумадијске и посебно благочестиви верници и народ јагодински, са својим беличким намесништвом, жели нашем Владики Јовану још много оваквих јубилеја, архипастирског труда, трпљења, истрајности, а пре свега молитве за све нас, онако како га је Господ својом благодаћу крепио свих ових година од монашког пострига до данашњих дана, пуних педесет пет година.

Долгоденствуј дуго драги Владико! Живели, на многаја љета!

Бранимир Бане Стојановић из Богом чуване Јагодине, бивши председник Црквене општине јагодинске, добитник архијерејске грамате признања, носилац Ордена Светог Симеона Мироточивог I степена, аутор многих цркава, конака и парохијских зграда у Епархији шумадијској, и другим Епархијама.

ВАСКРСЕЊЕ ЛАЗАРЕВО КОД ДОСТОЈЕВСКОГ

„Где је то о Лазару?“, упита он изненада.

Соња је тврдоглаво гледала у земљу и није одговарала. Стајала је мало у страну према столу.

„Где је то о васкрсењу Лазара? Пронађи ми, Соња.“

Баџила је поглед искоса на њега.

„Тражиш на погрешном месту... у четвртој Јеванђељу“, шапнула је строго, не померајући се ка њему.

„Пронађи и прочитај ми“, рекао је, сео, наслонио лактове на сто, подупрео главу руком и намрштено зурio у страну, спремајући се да слуша.

(Одломак из романа *Злочин и казна* Ф. М. Достоевског)

У средишту романа Ф. М. Достоевског *Злочин и казна* укључен је у текст део из Јеванђеља који говори о Праведном Лазару, пријатељу Христовом. У пригушеном светлу угашене свеће видимо убицу и блудницу, „чудно окупљене да читају вечну књигу“. И у блудници, па чак, попут одјека, и у убици, читање о васкрсењу Лазара, сахрањеног у каменој гробници, затвореној тешким каменом, који се распада, смрди („четири дана је у гробу“), одјекује неспутаном, горућом, усхићеном надом: „Ево ме, ево ме...“ Иако, наизглед, какве би везе могли имати очигледни и страшни грешници са пријатељем Христовим?

Соња и некако; њено тело болно трули, још не пуштајући грех у своју душу, као што је труло тело мртвог Лазара, коме распад не дотиче душу. Ипак,

сама Соња види своју душу као погођену грехом – не оним спољашњим који нам пада у очи, коме се тело жртвује, већ грехом против љубави, често неприметним за нас, изненађени смо, па чак и помало заинтригирани: да ли је она велика грешница јер није хтела да да огрлицу Катарини Ивановној? – грехом чувања свог за себе, грехом непотпуног самодаривања. Грехом одбијања друге душе, стидљивог пружања руке из свакодневног пакла у покушају да се обнови слика лепоте у себи...

Али Раскољников је непокајани убица. Одакле му нада? Одакле му жеља да слуша о Праведном Лазару?

Да би се ово разумело, мора се разумети како Достоевски види човека.

„Пријатељ Христов“ иза каменог зида

За Достоевског, у свакоме од нас, као у крипти, тиња пријатељ Христов. Иза каменог зида, покривен каменом – а ипак још увек жив, неспособан да потпуно умре – пријатељ Христов је слика (икона) самог бесмртног Христа.

На бројним иконама које приказују васкрсење Лазарево, видимо да Лазар и Христос имају једно лице. Христос може васкрснути Лазара јер је Он и унутар гроба, покривеног каменом, и напољу. Христос, који васкрсава, призива Свој лик у Свом пријатељу, у оном који може умрети само својим путем и својом вољом. Али он ће васкрснути, и васкрсао је вољом Христовом, Који га зове споља и васкрсава изнутра Својим ликом, који одговара тој вољи.

Камени зид, камен који блокира пролаз, је наше одвојено *ја*, које понавља грех наших предака, желећи изоловано постојање. То је наше *ја*, које нас је заштитило од спољашњег света зидом тврђаве и закључало Божји лик у нама у затворску ћелију, у гробницу. Наше *ја*, које нас је одвојило и од онога што је споља, изван нас, и од онога што је унутра, у нама.

Адам и Ева, који су желели да буду сами, попут богова, налазе се у положају блудног сина, који је захтевао свој део наследства од оца. И Господ им даје такво наследство, „проклињући“ их, то јест, одвајајући земљу од Себе и дајући је у њихов посед, искривљујући је законима очувања материје и енергије зарад могућности аутономног постојања. Тако цело човечанство, цео универзум постаје Лазар у крипти, у каменој гробници, јер тело одвојено од свега осталог, које се храни самим собом, јесте тело које се распада, које живи у трајној смрти, прихваћеној као закон живота.

Са ове тачке гледишта, *Злочин и казна* је само одговор на *Белешке из подземља*, на страствени крик

„подземног човека“ који је тамо одјекивао: „Наравно, нећу челом пробити такав зид, ако заиста немам снаге да пробијем, али се нећу помирити са тим само зато што пред собом имам камени зид, а немам довољно снаге“. „Подземни човек“ који види да је тај камени зид формиран „законима природе“ ипак не може, као други, да се помири са немогућношћу његовог превазилажења, јер би то осудило наш свет на одвојеност и аутономију, што нас осуђује на смрт. У једном од својих видова, камени зид који окружује универзум смањиће се на величину крипте: рећи ће да се „човек природе и истине“ лако мири са каменим зидом – а „човек природе и истине“ (l'homme de la nature et de la verite) – је натпис на гробници Русоа, који је себе дефинисао сличним речима у својим *Исповестима*.

Почетак приче о Праведном Лазару је код Достојевског заснован на неочекиваном закључку подземног човека „на вечну тему“, а то је да му „чак и испред каменог зида изгледа као да је он сам некако крив“. Сетивши се да је камени зид који одваја човека и универзум од Бога, од вечног живота нешто што се формира, подржава и обнавља његовим грехом, сетивши се своје одговорности, он лишава камени зид његове илузорне неосвојивости.

Илузорне, зато што је непробојност каменог зида, некада подигнутог да заштити слободну вољу особе која је желела одвојеност, уништена доласком Христовим. Зато у Псалтиру читамо: „Са Богом својим прескочићу зид“ (Псалам 17, стих 29).

Тако се у зиду појављује пукотина, пролаз. Врата. Та врата која су нам отворена, тај излаз из дубина крипте која свако од нас постаје за себе, јесте Сам Христос; врата отворена „да имају живот, и да га имају у изобиљу“ (Јеванђеље по Јовану, глава 10, стих 10).

Али Господ, који поштује нашу слободну вољу, не руши зид, остављајући нам неприкосновено право да својим грехом, попут камена, блокирамо пролаз и поново се ограничимо на постојање одвојено од Бога.

Бити одвојен од Бога је као бити одсечен прст. Какво биће има одсечен прст осим труљења?

Раскољников, покривајући свој плен каменом, покрива и свој излаз из крипте истим тим каменом.

Да ли је Христос спор?

И у *Злочину и казни* и у 11. поглављу Јеванђеља по Јовану постоји једна чудна епизода. Достојевски ју је искључио из онога што читалац чује у Соњиним читању, управо зато што ју је директно укључио у ток романа, уписао ју је у пут Раскољниковљевог живота. Обавештен о Лазаревој болести, Исус не одлази одмах к њему, већ чека два дана (види: Јеванђеље по Јовану, глава 11, стих 6), и тек сазнавши у Себи за његову смрт, одлази на његов гроб заједно са својим ученицима.

Раскољников, ужаснут својим планом након сна о коњу, окреће се Господу: „Господе! Покажи ми мој пут и ја ћу се одрећи овог проклетог... сна свог“. И одмах се осећа умирено, исцељено, ослобођено. А онда, на путу кући прави додатни заокрет, „мали, али очигледан и потпуно непотребан“. И управо на том додатном путу, у тренутку оклевања на путу кући, чује Лизаветин разговор са трговцима, који сломи његов новостечени мир, слободу, сам живот: „Ушао је у своју собу као осуђен на смрт“.

У оба случаја, Христос оклева, као да дозвољава човеку да покуша сам да се снађе, у сваком случају, Он не намеће Своју помоћ док не постане очигледна немогућност без ње. У претходном поглављу (види: Јеванђеље по Јовану, глава 10, стих 34) Он ће нас подсетити на Божји прекор упућен онима који слушају реч Божију и не испуњавају је: „Ја рекох: богови сте и сви сте синови Свевишњег; али ви као људи умирате, и падате као сваки кнез“ (Псалам 81, стихови 6-7). Али – као да речи псалма настављају јеванђеоско поглавље о смрти Лазаревој и *Злочин и казну* – када умрете и паднете, доћи ћу на запечаћени улаз у ваш гроб. Нећу доћи да умрем са тобом, што је највиши израз пријатељства који је раније био доступан човеку, на шта ће нас Тома Близанац подсетити када је рекао осталим апостолима: „Хајдемо и ми да помremo с њим“ (Јеванђеље по Јовану, глава 11, стих 16), већ да те поново изведем у слободу, да те поново примим међу своје пријатеље. У који год понор да си пао, доћи ћу к теби да бих га претворио у рај.

„Бог ми је помогао“

У причи о васкрсењу Лазаревом постоје још два чудна момента.

Први су сузе и духовно негодовање, туга Исуса који се приближава гробу. Он унапред зна за смрт, Он унапред зна за васкрсење, па зашто плаче? Верујем да се то може објаснити само на један начин. Овде нам се показује истинско саосећање и састрадавање, када Човек буквално осећа оно што осећа, не чак ни други, већ Он Сам је иза овог камена који је заградио улаз. Он Сам, Његов лик, склупчао се у трулом Лазаревом телу, али га није напустио, чекајући да одговори на позив. Тако ће лик Христов патити и болети у Раскољникову убици, све док се не уздигне на обали реке носећи вечне воде и јасно не открије у себи Младенца Христа.

Други чудан моменат су Исусове речи: „Склоните камен“ (Јеванђеље по Јовану, глава 11, стих 39). Зашто би Онај Који враћа живот мртвима тражио саучесништво људи? Зар Онај Који има власт над животом и смрћу нема моћ да уклони сваку препреку? Зар се камен неће покорити Ономе пред Којим се смрт повлачи? Али Исусу – и Лазару – потребна је подршка вере. Сестра мртвог Марта ће посумњати: „Госпode, већ заудара, јер је четири дана у гробу“ (Јеванђеље по Јовану, глава 11, стих 39). Зато увек сумњамо: може ли

васкрснути онај који је, по нашем мишљењу, уништио све људско у себи, страшни и непокајани грешник? Али чак и тамо где човек умре, остаје Бог који пати, Који ће се одазвати Свом позиву споља.

Читав роман Достојевског говори о томе да се без човека човек не може спасити. Да је потребна човекова вера да би Бог почео да делује. Откопљавање камена врши се са две стране: од злочинца је потребно признање свог злочина и вера у могућност његовог преображаја и обожења од оних којима се исповеда. Камен са ковчега јунака романа Достојевског склањају Соња и Порфирије Петрович. Раскољникова спасава Соња, која верује у њега упркос свом страху и очају. Подсетимо се, узгред, да још једна јунакиња романа – Дуња – неће моћи да верује у Свидригајлова и он ће умрети.

Уочи Своје смрти, чије ће превазилажење извести читав универзум из тог гроба, из те самоће у коју га је човек некада бацио, Христос изводи самог човека из гроба, неспособног да превазиђе камени зид који је сам створио осим уз Божју помоћ. Није без разлога што име Лазар значи „мој Бог ми је помогао“.

Ксенија Кончаревић

ИЗ СКРИВЕНЕ КЛЕТИ СРЦА ПОЈ

У сазвежђу црквених песника који су својим богогласним химнама прославили Надумног и Несмestивог у Тројици Господа и хвалу одали дивним Светима Његовим име Преподобне Касије блиста се ево већ дванаест векова међу звездама првог реда.

Података о овој духоносној песникињи има доста, и њихова међусобна усаглашеност упућује на закључак о веродостојности и истинитости њиховој. О Преподобној су историјска сведочанства оставили Симеон Магистар, Георгије Мних, Зонара, Михаило Глика, Георгије Кодин и други хроничари. На основу њихових навода знамо да је Касија живела за време обесног и по злу запамћеног цара Теофила (владао од 829. до 842. године), а да

је своја најзначајнија остварења написала касније. Њено име није код хроничара и у богослужбеним

књигама свуда једнако забележено: помиње се као Касија, Икасија, Касијана, што би у начелу могло изазвати сумњу да ли се ради о једној или неколико личности, али ономастичка анализа (Икасија је добијено од састављеног писања члана са основном формом имена), разматрање самих песама, које упућује на њихову јединственост у погледу поетике и духа и поред неједнаке натписаности, као и изричито сведочанство хроничара, уклањају овакве недоумице (овим питањем најподробније се позабавио К. Крумбахер у студији „Касија“, објављеној у Минхену 1897). Од биографских података који су остали забележени најкарактеристичнији је

следећи: када је царица Еуфросина намислила оженити свога сина Теофила, позвала је на окуп из свега царства многе девојке необичне лепоте, међу којима су благоликошћу својом све њих засениле Касија и Теодора из Пафлагоније. Царица даде сину златну јабуку и рече му да је даде оној која му се највише свиди. Цар Теофил, очаран Касијином лепотом, приступи племенитој девојци и, кушајући је, похотљиво каза: „Од жене потиче зло“, на шта она скромно, али достојанствено узврати насилнику: „И боље ствари потичу од жене“. Увређен њеним одговором, који је очито показивао њену моралну и духовну надмоћ, Теофил је напусти, а јабуку даде Теодори. Касија, за коју историчар Зонара наводи да је била веома образована, а уз то и племенита порекла, лишена царства и осрамоћена на двору, основа манастир у самом Цариграду (међу важнијим здањима у византијској престоници тај се манастир помиње код Георгија Кодина), и постригавши се, остаде у њему све до смрти, живећи „философски и богоугодно“ и оставивши многе списе. Писала је црквене химне, захваљујући чијој богословској дубини и високој естетичкој вредности ју је Никифор Калист Ксантопул уврстио међу највеће црквене песнике, али се успешно огледала и у профаном песништву, као ауторка бројних гнома и епиграма, у којима се, поред уметничког талента, огледа и Касијино познавање живота и велико искуство.

Целокупан Касијин химнографски опус није могуће реконструисати – не само из разлога што су многа њена песничка остварења изгубљена током векова, него и зато што се духоносна песникиња, која се без бола повукла из бурног световног живота у монашку обитељ, да би скупа са другим мудрим де-

војкама, са вазда упаљеном лучом у скривеној клети срца, чекала безвечерњи дан доласка небеског Женика, природно, клонила сваког публицитета и скривала своје ауторство. Ипак, у богослужбеним књигама за поједине песме забележено је да су Касијина творевина, што само додатно сведочи о високом угледу који је уживала. У питању су махом стихире, али и ирмоси и тропари: Слава на Господи возвах на дан мученика и исповедника Гурија, Самона и Авива, Слава на Хвалите на јутрењу 13. децембра на дан мученика Евстратија, Мардарија, Авксентија, Евгенија и Ореста, Слава на Господи возвах на дан Рођења Христовог, 25. децембра, Слава на Хвалите на Велику среду, четири ирмоса Канона на Велику суботу, Слава на стиховње на вечерњу Рођења Светог Јована Крститеља и канон погребних песама.

У Касијиним сакралним песмама, као и у црквеној химнографији уопште, није присутна прозодија античког типа, него једна нарочита поетичка норма, која подразумева силабичку једнакост стихова, али и пропорционалну равномерност акцената. И у грчком оригиналу, и у словенском преводу ове песме писале су се у прозном поретку, с тим што су се у оригиналу јасно доимали као ритмизована остварења. У преводу на црквенословенски језик, међутим, метричка архитектоника ових песама није пренета – оне нису препеване, него преведене у прозном облику (сачувана је само њихова информациона адекватност изворнику).

Касијино стваралаштво оцењено је и међу савременицима, и у потоњим освртима, веома високо. Можда је један од најјезгровитијих и уједно најупечатљивијих судова о делима Преподобне изрекао наш познати литургичар Лазар Мирковић: „У овим песмама, – које се одликују извесном самосталношћу, индивидуалним особинама и оригиналним мислима и изразима, насупрот многим црквеним песмама, које су само угледања и парафразе, – види се женска побожна душа, осећа се тишина манастира, огледа се блед лик са сјајним очима у манастирској полутами, извире љубав према добру, истини и чистоти, према Исусу Христу“ (Л. Мирковић, Из црквеног песништва. I. Касија. – Богословски гласник, Сремски Карловци, 1914, св. 1-5, стр. 15). Нека би, молитвама Преподобне Касије, Господ Животодавац дао да и ми свагда захватамо бистру воду са тога извора премудрости и лепоте који тече у живот вечни и непролазни.

СТИХИРА СВЕТИМ МУЧЕНИЦИМА ХРИСТОВИМ

(поје се 13. децембра, на дан мученика Евстратија, Мардарија, Авксентија, Евгенија и Ореста)

Петоструну лиру и свећњак петосветли Цркве Божије, Богоносне мученике Евстратија, Мардарија, Авксентија, Евгенија и Ореста Опевајмо и похвалимо побожно:

Радуј се, Богомудри Евстратије,
Ти који си се под окриљем Божијим срчано борио у војсци небеској,
Војводи угодивши,
О, беседниче међу беседницима!
Радуј се, блажени Авксентије,
Од Бога поверени ти талант у богатство умножио ти си!
Радуј се, Евгеније богомудри,
Ти прекрасни изданче благородства Божијег!
Радуј се, Оресте преблажени,
Леполики и душом богати, у обојем штедро обдарени,
Сав си на висотама Божанским пребивао!
Радуј се, Мардарије непобедиви,
Бисере пресјајни и прозачни,
Јер си муке горке радосно претрпео!
Радуј се, истобројни зборе мудрих девојака!
Молимо вас
Да од свакога гнева и невоље избавите нас,
Учинивши заједничарима неисказане славе ваше
Све који годишњи помен ваш шућују.

ПОКАЈАЊЕ БЛУДНИЧИНО

(Слава на Хвалите на Велику среду)

У гресима многим огрезла жена,
Осетивши Божанство Твоје, Господе,
Мироносицама се приброја,
И, ридајући, миро Ти пре погребна приноси.
„Јаох мени!“ – вели – „јер је нада мном ноћ, тмина,
Та блудна помама раскалашности,
Мрачна и прецрна жудња за грехом!
Изворе суза мојих прими
Ти Који облацима воду морску ствараш;
Уздасима срца мога приклони се
Ти Који си небеса приклонио
Неисказаним снисхођењем Твојим!
Изљубићу пречисте ноге Твоје
И обрисаћу их опет власима главе своје,
Власима којима се негда Ева,
Чувши у рају пред вече ушима шум,
Од страха сакри.
Но ко ће испитати мноштво грехова мојих
И путеве Твоје, којима броја нема,
Спасе, Спаситељу душе моје?
Не презри мене, робинју Твоју,
Ти Који имаш
Безмерно велику милост“.

ОВАПЛОЋЕЊЕ БОГА ЛОГОСА

(Слава на Господи возвах на дан Рођења Христова)

За монархије Августове на земљи
Многовлада једних над другим људима преста,
И оваплоћењем Твојим од Чисте
Многобоштво идола уништено би.
Под једно царство светско градови потпадоше,
И у једну власт Божанства народи повероваше.
По наредби кесаревој становништво пописаше,
А ми верни
Написасмо на себи име Божанства –
Тебе, оваплоћеног Бога нашега.
Велика је милост Твоја, Господе,
Слава Теби!

Препев: Ксенија Кончаревић

ПРЕПОДОБНИ МАРОН ПУСТИЊАК И ЊЕГОВ ГРАД

Свети Марон, отшелник, монах и свештеник, који је живео на северу Сирије у V веку († око 410), сматра се једним од најпознатијих сиријских подвижника. Спомен Светог Марона Пустуињака врши се 9. фебруара, у Западној Цркви 21. фебруара.

О животу и делатности Светог Марона приповеда Епископ Теодорит Кирски у књизи *Историја Богом изабраних*, написаној око 423. године. Такође је сачувано писмо Светог Јована Златоустог, адресирано Светом Марону почетком V века. Међу црквеним историчарима постоје спорови о аутентичности и самој чињеници постојања овог писма, и њихово разрешење може дати једини поуздан одговор на питање да ли је Марон био свештеник.

Свети Марон се родио у другој половини IV века, био је Сиријац по језику и националности. Живео је у границама северног региона Сирије, такође названог Ал-Џавфа, чија је престоница у то време била Антиохија. У младости Марон оставља световни живот и удаљава се као отшелник на планину у рејону Кира северозападно од града Алепо. Осветио је напуштени

и градова, који су почели да долазе и слушају његову проповед и учење, а такође да виде чуда исцељења и протеривања нечистих духова, која је вршио Свети Марон.

Теодорит Кирски саопштава да се „после кончине Марона међу околним житељима догодила жестока битка са циљем да преузму његово тело, и оближњи град је тада био препун људи”. Ови догађаји односе се на град Брад, који је био административни центар на северу Сирије. Смештен је на три километра јужно од планинског превоја, у чијој области се налазило мноштво хришћанских и многобожачких споменика. Реликвије, пронађене приликом ископавања у Браду, могу да нам открију и кажу много тога о поштовању хришћанских светих у северној Сирији.

Ради погребена моштију Светог Марона житељи града Брад изградили су невелику цркву поред величанственог Јулијанског храма.

Црква је имала квадратну форму са апсидом и била је зидана од камена. Пречник сваког камена износио је 1,1 метар. Очигледно, неко камење било је пренешено из оближњег многобожачког

идолишта, што сведочи о духовном утицају светог отшелника на његово окружење: Преподобни Марон је имао врлину да преображава идолопоклоничке храмове у цркве у којима се прослављао Господ Исус Христос. Под у цркви био је украшен мозаиком са натписом на грчком језику, који гласи: „Северно од овог места налази се камена гробница, у којој је погребен Свети Марон”. Сиријски хришћани су током столећа веома поштовали Преподобног Марона и долазили су да се поклоне његовим моштима.

Касније је око цркве настала монашка обитељ, која је потом достигла велики значај и доживела процват. Сагласно древним изворима, почетком другог хиљадугодишња хришћанске ере број њених житеља достигао је осам стотина људи. Због честих напада обитељ је извргавана пљачкама и разарању,

многобожачки храм на врху ове планине, где су некада локални многобошци вршили ритуале поклоњења свом богу – Набу (месопотамско божанство). Свети је проводио дане и ноћи под отвореним небом, само се ретко склањао у невелику палату. Убрзо се слава о подвижнику раширила међу житељима околних села

али се редовно изграђивала и попуњавала новим монасима све до краја византијске епохе.

Испричајмо понешто читаоцу о самом граду Брад. Реч „Брад” на сиријском језику значи „хладноћа”. Такође је Брад познат у грчким текстовима као „Кетро Брада”. По мишљењу руског историчара Георгија Чаленка, историја настанка града почиње у II веку по Христовом рођењу. Насеље је настало око многобожачког храма и активно се развијало на почетку III века. Археолошка ископавања сведоче о томе да је у граду постојала гостопримница, и у истом периоду био је изграђен рејон за богате људе: простране виле, окружене воћњацима, а такође огроман маузолеј и римска купатила, најстарија у овом региону. Град Брад је још познат по томе што је овде 402. године била подигнута црква, која је друга по величини у целој северној Сирији после цркве Светог Симеона ал-Амудија (Симеона Столпника) у Алепу. Гора Симеона, везана са подвигом Светог Симеона Столпника, налази се на свега шест километара од Брада.

Брад је особито процветао у византијској епохи, затим је наступило време напуштености и запустелости. Сада сам град заузима невелики трг, заправо, пре је то древно сиријско село, које се сматра делом Заборављених градова. Мртви или Заборављени градови су група од седам стотина забачених насебина на северозападу Сирије, између Алепа и Илиба. У насељима су добро сачувани архитектонски остаци древних станишта, многобожачких храмова, цркава и томе слично.

Становништво Брада овог часа чини око пет хиљада људи, а тамо живе само Курди муслимани. Брад је смештен на четрдесет километара северно од Алепа и административно улази у састав Алепског градског округа. Од 2004. године ово место су поново почели да посећују, а разлог за то је што су признали град Брад за званично место поштовања Преподобног Марона Пустинјака, што је одлука коју је донела Маронитска архиепископија Алепо.

Место где се сада налазе мошти Светог Марона до овог часа није тачно познато. Сагласно једним изворима, мошти Преподобног Марона налазе се у сиријском граду Ер-Растан у провинцији Хомса; према другим, оне су у насељу Брад, северно од града Алепо. Према тврђењу Маронитске архиепис-

копије Алепо и Универзитета Светог Духа у Каслику (Либан), а такође на основу закључака археолошке

мисије из Сједињених Америчких Држава, за основно место ходочашћа признат је манастир у Браду. Ова верзија званично је подржана од стране сиријског министарства туризма. Део моштију (глава) Светог Марона Пустинјака у средњем веку крсташи односе у Италију, у град Фолињо, где се до овог часа чувају у сребрном сасуду, израђеном у виду бисте преподобног. Године 2013. као дар Руској Православној Цркви била је предана честица моштију, која се сада налази у московском храму Преподобног Марона Пустинјака Сиријског у Старом Панеху на Јакимки.

Област где се налазе руине манастира Светог Марона пре почетка сиријског рата била је место ходочашћа великих размера и ту су долазили хришћани из целог света. Били су припремљени пројекти обнављања манастира, саобразно древном здању, са комплексом ходочасничких служби при њему. Рат је омео остваривање ових планова.

Археолошки остаци манастира налазе се на територији коју контролишу наоружане формације у округу Идлиб, који се у садашње време налази у стању рата са сиријском државом. Већина информативних извора саопштава да је ова област већ дуже изложена великом рушењу и пљачкању древних споменика. Стварне губитке немогуће је оценити до овог часа, док се не прекину борбена дејства и не зацари мир у нашој земљи. За ово се непрестано молимо и просимо молитвену подршку од свих хришћана.

Предео са руског Горан Дабетић

СЛУЖБЕНИ ДЕО – ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

*Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Господин Јован
благоизволео је у периоду од 1. фебруара до 31. марта 2026. године:*

Осветити:

Чесму при храму Светог великомученика Георгија у Дрену, Архијерејско намесништво колубарско-посавско, 22. фебруар 2026. године.

Рукопроизвести у чин ипођакона:

Мирослава Анђелковића из Крагујевца.

Извршити регулацију:

Између Прве, Треће, Пете и Шесте крагујевачке парохије при храму Силаска Светога Духа (Стара црква) у Крагујевцу, Архијерејско намесништво лепеничко;

Између Треће крагујевачке парохије при храму Силаска Светога Духа (Стара црква) у Крагујевцу и Прве и Треће белешевачке парохије при храму Светог великомученика кнеза Лазара у Крагујевцу, Архијерејско намесништво лепеничко.

Одликовати:

Достојанством протонамесника:

Јереја Марка Јефтића, привременог пароха Четврте младе новачке парохије при храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу, Архијерејско намесништво младе новачко;
Јереја Ненада Марковића, привременог пароха Прве младе новачке парохије при храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу, Архијерејско намесништво младе новачко;

Орденом Светог Краља Милутина:

Витомира Димитријевића из Мирослањаца;

Орденом Светих новомученика крагујевачких II степена:

Др Ненада Поповића из Београда;

Архијерејском граматом признања:

Драгана Јовановића из Минхена;

Предрага Алексића из Лазаревца;

Архијерејском захвалницом:

Дарка Вујичића из Младеновца;

Богољуба Папића из Младеновца;

Милоша Мијаиловића из Велике Иванче;

Дејана Јовановића из Велике Иванче;

Горана Величковића из Велике Иванче;

Предузеће Ех-Grand из Велике Иванче.

Поставити:

Архимандрита Онуфрија (Вранића), настојатеља манастира Успења Пресвете Богородице – Денковца, на дужност настојатеља манастира Светог Николаја Мирликијског – Грнчарице у Прњавору;

Јереја Николу Иванковића на дужност привременог пароха течићко-рабеновачке парохије при храму Светог архангела Гаврила у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко.

Преместити:

Ђакон Дејана Јовановића, парохијског ђакон при храму Светог великомученика Димитрија у Лазаревцу, на дужност парохијског ђакон при храму Светог Саве у Крагујевцу, Архијерејско намесништво крагујевачко.

Разрешити:

Јереја Вукашина Симоновића, привременог пароха Прве рековачке парохије у Рековцу, даље дужности опслуживања упражњене течићко-рабеновачке парохије при храму Светог архангела Гаврила у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко;

Ђакон Дејана Јовановића, даље дужности парохијског ђакон при храму Светог великомученика Димитрија у Лазаревцу, Архијерејско намесништво колубарско-посавско.

Казнити забраном свештенослужења:

Јеромонаха Лонгина (Крајишника), сабрата манастира Светог архангела Гаврила – Тресија на Космају, од 16. марта до 17. априла 2026. године.

Покренути црквеносудски поступак:

Против јеромонаха Лонгина (Крајишника), сабрата манастира Светог архангела Гаврила – Тресија на Космају и именованог ставити под забрану свештенослужења до окончања црквеносудског поступка.

Поделити канонски пријем:

Милану Мандићу из свезе клира Епархије дабробосанске.

Упокојили се у Господу:

Протојереј ставрофор Драгиша Јелић, пензионисани парох азањске парохије при храму Светих бесребреника Козме и Дамјана у Азањи, Архијерејско намесништво јасеничко.

СЛУЖЕЊА, ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ МИТРОПОЛИТА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. фебруара до 31. марта 2026. године

ФЕБРУАР 2026:

1. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу.

2. фебруар 2026:

Служио Литургију и пререзао славски колач у манастиру Јошаници;

Посетио у манастиру Копорину Његово високопреосвештенство Господина Игњатија, Митрополита браничевског;

Учествовао у Лазаревцу на донаторској вечери за изградњу манастира Ћелија.

3. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог Саве у Барајеву; Учествовао у Барајеву на богословском семинару „Ли-

тургијски живот у теорији и пракси“ за свештенике бељаничког, колубарско-посавског и космајског архијерејског намесништва; предавачи су били професор др Србољуб Убипариповић, проф. др Зоран Крстић, доцент др Здравко Јовановић и проф. др Ненад Милошевић.

4. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара у крагујевачком насељу Белошевац;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Служио у Азањи опело проти Драгиши Јелићу.

5. фебруар 2026:

Служио Литургију и призив Светога Духа у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Председавао седницом Епархијског савета Епархије шумадијске.

6. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

7. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светих Апостола Петра и Павла у Groшници.

8. фебруар 2026:

Служио Литургију у параклису Свете Ксеније Петроградске у Герентолошком центру у Јагодини.

9. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

10. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светих апостола Петра и Павла у Јагодини;
Учествовао у Јагодини на богословско семинару „Литургијски живот у теорији и пракси“ за свештенство белничког, опленачког и рачанског архијерејског намесништва; предавачи су били професор др Србољуб Убипариповић, проф. др Зоран Крстић, доцент др Здравко Јовановић и проф. др Ненад Милошевић.

11. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог Јоаникија Девичког у крагујевачком насељу Бресници;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Примио архимандрита Прокопија и архиђаконa Илариона из Антиохијске цркве;
Примио Милоша Вучевића, председника Српске напредне странке;
Био у Сава центру у Београду на прослави коју је организовао Милинко Костић, власник предузећа „Ауто Чачак“.

12. фебруар 2026 – Света три Јерарха:

Служио Литургију и пререзао славски колач у храму Света три Јерарха у Тополи.

13. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

На Варошком гробљу у Крагујевцу служио помен Елизабети Рос која је као добровољна лекарка учествовала у Србији током Првог светског рата.

14. фебруар 2026:

Служио Литургију и свеопшти парастос у храму Преображења Господњег у Смедеревској Паланци.

15. фебруар 2026 – Сретење Господње:

Служио Литургију у храму Вазнесења Господњег у Орашцу;
Служио парастос учесницима Првог српског устанка;
Присуствовао Сретењској академији у Старој скупштини у Крагујевцу.

16. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
У цркву Светог Пантелејмона у Мирјеву, по благослову Патријарха Господина Порфирија, крстио Искру.

17. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у крагујевачком насељу Станову;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

18. фебруар 2026:

Присуствовао јутрењем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Примио градоначелника Крагујевца Николу Дашића и Игорa Конатара ради договора о изградњи цркве у крагујевачком насељу Ердоглији.

19. фебруар 2026:

Служио Литургију и парастос монахињи Ирине у манастиру Никољу у Шаторњи;
У манастир Ђелије дочекао Министарку за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у Влади Републике Србије Милицу Ђурђевић Стаменковски.

20. фебруар 2026:

Служио јутрење у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

21. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог архангела Гаврила у Буковику код Аранђеловца, у току Литургије крстио Јакова, сина свештеника Петра Грујића.

22. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија у Дрену, пре Литургије осветио новоподигнуту чесму у порти цркве;
Молитвено присуствовао прашталном вечерњем богослужењу у крагујевачкој Богословији Светог Јована Златоуста;

23. фебруар 2026:

Служио јутарње богослужење у параклису Владичанског двора;

Служио повечерје и читао Канон Светог Андреја Критског у Саборном храму у Крагујевцу.

24. фебруар 2026:

Служио јутарње богослужење у параклису Владичанског двора;

Служио повечерје и читао Канон Светог Андреја Критског у Старој цркви у Крагујевцу.

25. фебруар 2026:

Служио јутарње богослужење у параклису Владичанског двора, потом Литургију Пређеосвећених дарова у Саборном храму у Крагујевцу;

Служио повечерје и читао Канон Светог Андреја Критског у манастиру Липару.

26. фебруар 2026:

Служио јутарње богослужење у параклису Владичанског двора;

Служио повечерје и читао Канон Светог Андреја Критског у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром.

27. фебруар 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Саборном храму у Крагујевцу.

28. фебруар 2026:

Служио Литургију у храму Свете Тројице у Корићанима.

МАРТ 2026:

1. март 2026:

Служио Литургију у Саборном храму у Крагујевцу; Служио свечано вечерње богослужење са читањем Синодика Седмог васељенског сабора у Саборном храму у Крагујевцу;

Предводио поводом Недеље православља свечану литију кроз Крагујевац.

2. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

3. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; Примιο Епископа хвостанског Господина Алексеја.

4. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Ђелије; исповест свештенства архијерејског намесништва колубарско-посавског; прочитан је богословски реферат „Свето Писмо у животу Цркве“ протојереја ставрофора Војислав Одавић;

Примио у Владичанском двору директора Музеја СПЦ свештеника др Владимира Радовановића ради договора о припреми за штампу Типика манастира Вољавче.

5. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

6. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Свете Петке у Смедеревској Паланци; исповест свештенства архијерејског намесништва јасеничког, прочитан је богословски реферат „Васкрс – Празник над празницима“ протонамесника Далибора Зарића.

7. март 2026:

Служио Литургију и осмогодишњи парастос монахињи Магдалини у манастиру Драчаи;

8. март 2026:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у крагујевачком насељу Сушици.

9. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Примιο хералдичара Драгомира Ацовића и Управника Задужбине на Опленцу Драгана Рељића.

10. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Примιο министра у Влади Србије Ненада Поповића.

11. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог великомученика Георгија у Поповићу; исповест свештенства архијерејског намесништва космајског, прочитан је богословски реферат „У Христу Васкрсом једно постају небо и земља, анђели и људи, преци и потомци“ јереја Милоша Кузмановића; У Основној школи у Поповићу присуствовао Васкршњем часу који су припремили ученици школе.

12. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Тресије и одржао састанак са игуманом манастира јеромонахом Сионијем и братством манастира.

13. март 2026:

Служио Литургију у храму Светих архангела Михаила и Гаврила у Јагодини, исповест свештенства беличког намесништва, прочитан богословски реферат „Христово васкрсење је граница светова“ јереја Јована Кушића.

14. март 2026:

Служио Литургију у храму Покрова Пресвете Богородице у Реснику; Посетио манстир Соко град Епархије шабачке на позив надлежног Епископа Господина Јеротеја.

15. март 2026:

Саслуживао на Литургији у манастиру Светог Николаја Српског у Соко Граду коју је служио Митрополит дабробосански Господин Хризостом.

16. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

17. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Прерадовацу;
У манастиру Брезовцу примио Милоша Вучевића, председника Српске напредне странке, посетио са гостом винарију „Бекамент“ Дејана Чоловића;
У манастиру Дивостину обишао радове на манастирском конаку.

18. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светих апостола Петра и Павла у Groшници; исповест свештенства архијерејског намесништва лепеничког; прочитан богословски реферат „Оживљавање Литургијске побожности“ ђакона Стефана Јанковића.

19. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

20. март 2026:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у храму Успења Пресвете Богородице у Саранову; исповест свештенства архијерејског намесништва рачанског, прочитан богословски реферат „Дар новог живота у Христу“ протојереја Владе Бранисављевића.

21. март 2026:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Лапову.

22. март 2026:

Служио Литургију у манастиру Благовештењу у Страгарима.

23. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

24. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
У Врању на позив Митрополита врањског Господина Пахомија присуствовао обележавању годишњице НАТО бомбардовања.

25. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу; исповест свештенства архијерејског намесништва крагујевачког; прочитан богословски реферат „Истинити и лажни духовни ауторитет“ ђакона Лазара Марјановића;
Служио Прво бденије и читао Канон Светог Андеја Критског.

26. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

27. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светих Козме и Дамјана у Загорици; исповест свештенства архијерејског намесништва опленачког; прочитан богословски реферат „Радост празничног времена“ протојереја Дејана Динића;
У цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци служио помен пострадалима од НАТО бомбардовања;
Служио Друго бденије и читао акатист Пресветој Богородици у Саборној цркви у Крагујевцу.

28. март 2026:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром;
На крагујевачком гробљу Бозман осветио надгробни крст и одржао парастос Душану Петровићу, оцу председника Црквене општине крагујевачке др Марка Петровића.

29. март 2026:

Служио Литургију у храму Силаска Светог Духа у Селевцу.

30. март 2026:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светих цара Константина и Јелене у Опарићу; исповест свештенства архијерејског намесништва левачког, прочитан богословски реферат „Крстолики доживљај времена“ јереја Стефана Васиљевића;
Обишао радове у цркви Светог архангела Гаврила у Рабреновцу и радове у цркви Свете Петке у Сиљевици.

31. март 2026:

Присуствовао јутарњем богослужењу у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

ДЕЧИЈА СТРАНА

КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УЋИ У ЊЕГА

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО

Међу свим хришћанским празницима Васкрс превазилази сва славља, колико сунце превазилази звезде. Сва богослужења и црквени обреди Васкрса су посебно свечани и прожети осећањем радости. Много пре поноћи, верници, обучени у светлу, свечану одећу, хрле у цркву и са страхопоштовањем ишчекују предстојеће Васкрс. Свештенство се облачи у своје пуне, блиставе одежде. Непосредно пре поноћи, звоњава најављује долазак великог тренутка празника Васкрсења Христовог. Свештенство, носећи крст, кандила и тамјан, излази из олтар и, заједно са народом, попут мироносица које су ујутру ишле на гроб, круже око цркве певајући: „Васкрсење Твоје, Христе Спасе, анђели певају на небесима, а нама на земљи даруј да Те слаavimo чистим срцима.“ Верници носе упаљене свеће, изражавајући тако духовну радост Светлосног празника.

Поворка се зауставља код затворених западних врата цркве, као испред Христовог гроба. Овде свештеник, попут анђела који је објавио Христово Васкрсење женама мироносицама, пева: „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима у гробовима живот дарова.“ Ову химну три пута понављају свештенство и народ. Затим свештеник произноси стихове древног пророчанства Светог цара Давида: „Нека васкрсне Бог и нека се развеју непријатељи његови...“, а сав народ као одговор на сваки стих пева: „Христос васкрсе из мртвих...“ Коначно, свештеник, држећи у рукама крст и свећу,

закрштава затворена врата цркве; она се отварају, и радосна поворка, као што су мироносице некада чиниле са апостолима, улази у цркву, обасјану светлошћу свих светиљки и кандила, и испуњава је песмом: „Христос васкрсе из мртвих...“

Пасхално јутрење састоји се од певања канона који је саставио Свети Јован Дамаскин. Химне овог канона су одвојене рефреном: „Христос васкрсе из мртвих...“ Током певања канона, свештенство, носећи крст и кадионицу, обилази целу цркву, испуњавајући је тамјаном, и радосно поздравља све речима „Христос васкрсе!“, а верници радосно одговарају: „Ваистину васкрсе!“

На крају јутрења, након певања „Загрлимо се и рецимо: Браћо! И васкрсењем опростимо свима који нас мрзе“, сви верни почињу да се поздрављају. Овај радосни пасхални поздрав је израз љубави и помирења, у знак сећања на универзални опроштај и наше помирење са Богом кроз смрт

и васкрсење Исуса Христа. Затим се чита реч Светог Јована Златоустог.

Након јутрења, служи Литургија, са отварањем Царских врата. Она остају отворена целе недеље, као знак да нам је Исус Христос заувек отворио врата Царства Небеског. На Литургији се чита прво поглавље Јеванђеља по Јовану, које почиње речима: „У почетку беше Реч, и Реч беше у Бога, и Реч беше Бог...“, приказујући Божанство нашег Спаситеља.

БЕСЕДА У ЧАСТ ЈЕЛЕНЕ АНЖУЈСКЕ

Теби, краљице српска и теби, мајко народа свога. Заштитнице си ромашних, теби, христољубивој добротворки српскога рода, вечна захвалност и слава.

Оставивши раскош и удобност племићких двора, крочила си на тло брдовитог Балкана, као странкиња али не као туђинка. Јер срце српскога народа, широко и гостољубиво, препознало је у теби снагу духа и обасипало те љубављу од првог корака кроз долину јоргована, засађених у твоју част, да те сећају на дом. Јорговани, симбол радости и младости, нису били само украс природе, били су огледало онога што си ти донела роду српском. Љубав, свежину, наду. Постала си светлост у временима сенки, утеха у данима немира, и пример како се странкиња може претворити у мајку народа. Постала си део наше земље и нашега памћења. И до дана данашњег, твоје име живи у Срба као сведочанство доброте коју си даровала.

Мајко и супруго наших краљева, била си мелем у временима када је мач био језик власти. Тамо где су се зидови државе градили крвљу, ти си подизала темеље љубави, вере и знања. Твоја реч није одјекивала у бојним пољима, већ у срцима синова твојих, којима си уткала мудрост да се не заваде. Учила си их да брат буде брату оно што је десна рука левој – снажнији заједно него појединачно. Упозоравала си да ни земља, ни круна, ни злато не вреде ако се крв брата свога пролије ради њих.

Јер шта је држава без слоге? Шта је краљевство без братства? Ти си знала да се царство не гради само на камену и законима, већ на љубави међу онима који га воде. У данима кушње, када се лако заборављало да је човек човеку највећа тврђава, ти си подсећала да је братска љубав темељ сваке правде. Слога рађа снагу, а раздор слабост. И зато, Јелено, твоја улога није само

у историји, већ у срцу народа који те памти.

Џењена владарко српских предела, својим умом водила си државу снажније него војском. У доба када је Балкан био растрзан борбама и амбицијама, ти си била посредник мира. Након смрти свога супруга, преузела си управу над Зетском и Приморском облашћу, мудро водећи народ и штитећи интересе српске круне.

У доба када се женски глас ретко чуо, ти си га учинила снажним, поштованим и пресудним. Твоја владавина била је доказ и поука да се држава може водити срцем, да се мир може изборити речју и да жена може бити стуб на којем почива цела земља, а не само кућа.

Велика просветитељко, ти која си превазилазила границе свога доба и ходила испред сенке свога века, ишла си путем који твоји савременици нису још могли да виде. У епохи када је мрак неписмености прекривао велике делове Европе, ти си, Јелено, била зрак светлости који је пробијао таму незнања. Као краљица, ниси се задовољила само политичком мудрошћу и државничком вештином, ти си била и просветитељка, мајка знања, заштитница књиге и учења.

Твоја љубав према науци и писаној речи није остала у четири зида двора. Ширила си је међу народом, подизала школе, подстицала преписивачке центре и отварала врата манастирима као местима учења. Основала си прве школе у којима су се деца, и мушка и женска, подучавала писму, вери и моралу, што је у то време било готово незамисливо.

Твоја просвећеност није била пука жеља за знањем, већ дубоко уверење да је образован човек слободан човек. Под твојим покровитељством, манастири су постали не само духовна, већ и културна средишта. Манастир Градац, који си подигла, није био само место молитве, већ и уточиште за књиге, преписиваче и ученике. Твоја визија образованог народа, а нарочито образоване жене живи и данас у свакој школи и свакој девојчици која учи да чита и пише.

Велика ктиторко, богоугодна и достојанствена слушкињо Господња, у часу историје када су се царства делила, а учења раздвајала, ти си спајала – срцем, делима и молитвом. Твојом љубављу према Оцу нашем небеском, Исток и Запад нису били супротности, већ две стране исте истине: да нас Господ све подједнако воли, без обзира на обред, порекло или језик.

Хришћанска учења ниси одвајала једно од другог. Као племкиња западног порекла, а краљица српске земље, усагласила си Рим и Византију. Подизала си цркве и манастире и једнима и другима, са истом вером, истим поштовањем. Твоја љубав према човеку била је библијска – волела си све људе, као што нас Господ учи: да љубимо ближњег свог као себе самог. Није било разлике у твојим очима између народа, јер си знала да је сваки човек створен по лику Божјем.

Ти си била мост између народа у тренуцима када је лакше било делити него спајати.

Ти, блажена и милостива, оштра речју а блага по природи, која си познавала књиге и била спремна да одговориш свакоме ко те пита, знај да пред тобом стојимо навек понизни и захвални. Овде пред Богом и пред људима заветујемо се.

Нећемо допустити да твоја учења избледе, чуваћемо их у срцима, у деци нашој, у речима које говоримо и делима које чинимо. Зато нека се у тишини овога часа размакне време, нека прођу векови, нека се врате сенке старих краљева и нека твој корак поново одјекне међу нама. Нека дакле у сваком нашем даху буде зрно твоје снаге, у сваком нашем делу траг твоје доброте. А кад нас путеви живота поново одведу у искушења, нека се свака благодат излије у име твоје, да нас подсећа да постоји жена чија је мудрост била јача од времена. Јер твој пут је наш пут, твоја врлина наш заклети завет, а твоје име наш вечни понос. Јелено Анжујска, води свој народ стазом спаситеља, моли за нас и остај у срцима нашим сада и у све дане живота наших. Амин.

*Милица Иванов,
4. разред гимназије у Аранђеловцу*

ВАСКРШЊЕ СУНЦЕ

Када се природа пробуди из зимског сна, када небо постане плаво, а сунце јаче, када се први листови зазелене на дрвећу и весели потоци zazвоне, долази нам најдивнији православни празник – Светло Христово Васкрсење. Хришћанима је веома драг, али сви људи на овај дан осећају посебну топлину и задовољство. Ко од нас није упознат са успоменама из детињства: како смо се међусобно борили фарбаним јајима, како смо јели укусне ускршње колаче које је мама испекла и слатку пасху?! У мом родном селу нема цркве, па сам радост одласка на Свету Литургију, кропљења светом водом и благослов свештеника доживела када сам већ била одрасла. Али на Васкрс су се код куће увек дешавала мала чуда. Или ће икона Богородице засијати малим искрама, наша породична реликвија, која је стара више од сто година. Или ће се на небу појавити необично обликовани облаци. Сунце излази ујутру на неки необичан начин, речима моје баке, оно „игра“. Неколико пута сам покушавала да се пробудим рано да га видим својим очима, али никада није успело. А онда једног дана...

Те године Васкрс је био рано, у априлу. По већ устаљеној традицији, очекивали смо госте за празник, па сам рано устала: морала сам све да припремим и скувам! Сунце се још није појавило, а ја сам помислила: да ли да га гледам како излази? Узела сам фотоапарат, стала поред прозора и чекала.

Небо је постепено постајало светлије, а доле су се простирали бујни облаци. А онда су се кроз њих пробиле први сунчеви зраци. Сунце се издизало полако, без журбе, као да ми даје прилику да ухватим излазак сунца у свој његовој лепоти. И имало се шта видети! У почетку се круг сунца испружио попут огромне свеће, тежећи ка висинама неба. Затим је сунце нестало у облацима, и на тренутак се на небу појавио огроман блистави крст. Како да се човек не сети главног значења Васкрсења Господа Исуса Христа, који је целом човечанству отворио пут ка спасењу! Затим се од излазећег сунца формирао равномерни овал, налик ускршњем јајету. Светлуцао је и пресијавао се златом у висинама неба!

Све те трансформације одвијале су се у тишини и спокоју, нехотице изазивајући осећај нежности и страхопоштовања, а из саме дубине срца долазила је молитва захвалности... И коначно, светло ускршње сунце изронило је из облака: свечано и радосно!

Христос васкрсе – Ваистину васкрсе! И сва природа, пратећи људе, понавља ове речи, дочекује Васкрсење Христово.

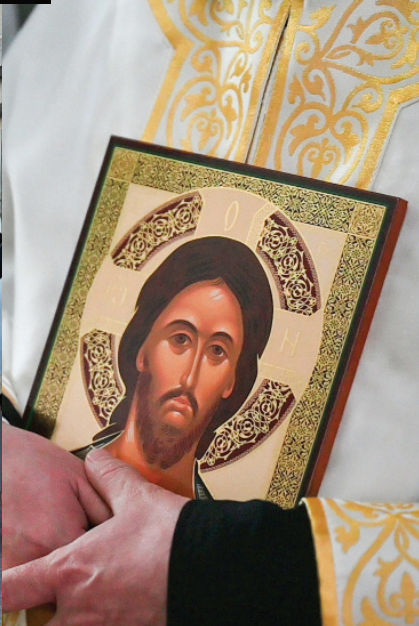
А онда су уследили одлазак на Свету Литургију, благосиљање колача и јаја, радост ведрога пролећног дана, најдражи гости за трпезом, поклони и сусрет Светлог Васкрса.

Али у души је целог дана остао осећај чуда и захвалности за виђено.

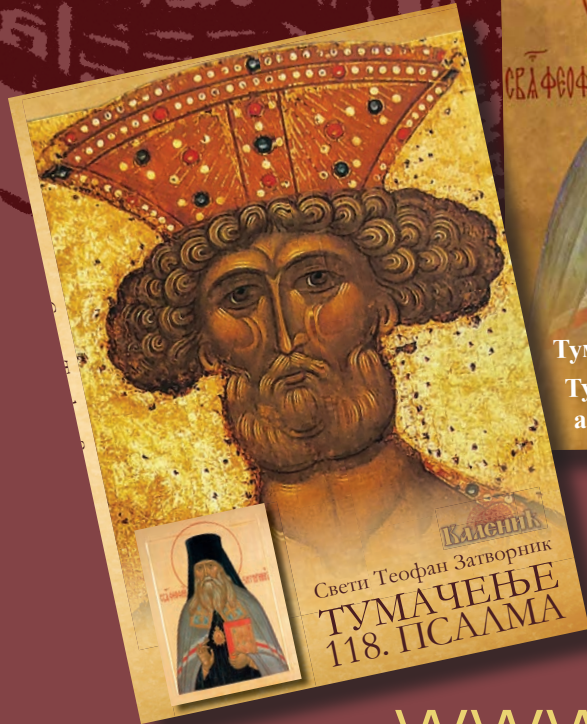
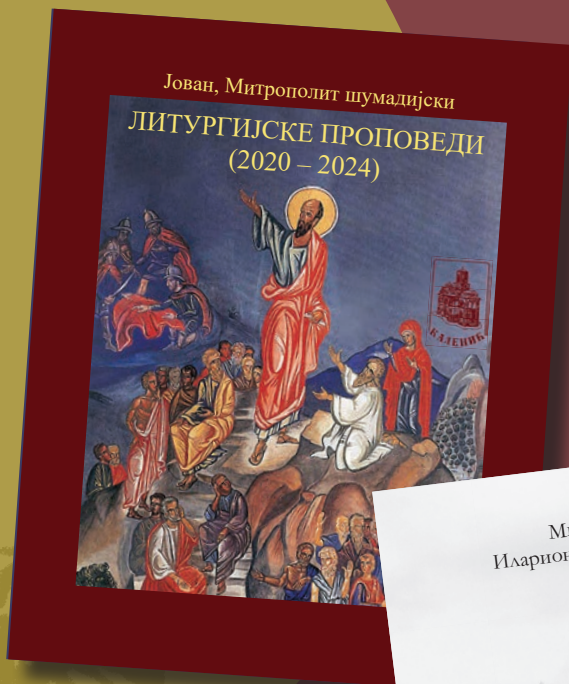
Слава Богу за све!

Литија у част Победе Православља у Крагујевцу

НОВА ИЗДАЊА ИЗДАВАЧКЕ УСТАНОВЕ ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

www.kalenic.rs
www.eparhija.com